

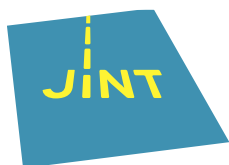
SCAN 2.0

JEUGDWERKONTWIKKELING in Vlaanderen

INVENTARIS VAN INITIATIEVEN DIE DE ONTWIKKELING VAN JEUGDWERK IN VLAANDEREN ONDERSTEUNEN

update 2024-2025

In het kader van de Europese Jeugdwerkagenda

Juli 2025

X-RAY

van het Jeugdwerk

Grote vragen over jeugdwerk

“Hoe kan jeugdwerk verder groeien, sterker en kwalitatiever worden?” Oftewel, hoe moet jeugdwerk zich verder ontwikkelen, opdat we over 10 jaar nog krachtig jeugdwerk hebben? Die vragen hingen in de lucht bij de lancering van de **Europese Jeugdwerkagenda** (2020) die jeugdwerkontwikkeling een stevige duw in de rug wil geven (zie kader).

Maar vragen over de toekomst van jeugdwerk kunnen alleen maar beantwoord worden door eerst goed te kijken naar wat er al is. Toegepast op Vlaanderen, zal al wie met zijn voeten in de praktijk staat beamen dat in Vlaanderen heel wat **acties** ondernomen worden om meer, **sterker en beter jeugdwerk** na te streven. Maar kunnen we aanwijzen en benoemen welke initiatieven dat dan zijn?

Onder de scanner

Die uitdaging was de opzet van de ‘Scan jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen’: **zichtbaar maken welke initiatieven vandaag inzetten op jeugdwerkontwikkeling**, gaande van beleidskaders, structurele samenwerkingen, subsidiekanalen tot concrete projecten en campagnes. De brede Europese definitie van jeugdwerk indachtig, beperken we ons daarbij niet tot de ontwikkeling van het erkende en het gesubsidieerde jeugdwerk in Vlaanderen.

Vanwaar een ‘scan’? Als het jeugdwerk een lichaam zou zijn en het engagement van jeugdwerkers het kloppende hart, dan legt de scan als een x-ray het skelet bloot: grote en kleine met elkaar verbonden initiatieven die het geheel structureel ondersteunen.

Hoe pakten we dit aan? De Ambrassade en JINT namen in 2021 het voortouw om allerlei bronnen door te lichten en kennis van jeugdwerkpraktijkexperten bijeen te brengen. De **8 thematische pijlers van de Europese Jeugdwerkagenda** vormden de leidraad om alle input te ordenen (zie kader). In 2024-2025 haalden we de SCAN van onder het stof, en gaven we deze een grondige update in de SCAN 2.0.

Zichtbaar maken

De uitkomst is een lijvige **inventaris** van initiatieven volgens de 8 thema’s die door jeugdwerkspelers (beleid, bovenbouw/intermediaire, werkveld) genomen worden om jeugdwerk te doen groeien (omvang van het aanbod en bereik), sterker te maken (positie in de samenleving) en kwalitatiever te maken.

Wat komt er uit de bus?

Deze inventarisatieoefening belicht heel wat initiatieven die we als **vanzelfsprekend** zijn gaan beschouwen (hier in Vlaanderen, althans), zoals verschillende vormen van financiële ondersteuning voor jeugdwerkorganisaties en de omkadering die de bovenbouw biedt. Anderzijds brengt de SCAN ook heel wat **recentere of minder bekende initiatieven** boven water.

Er komen ook **aandachtspunten** bovendrijven; zeg maar de achillespezen of zere plekken. Die vragen blijvend aandacht, als we willen dat jeugdwerk in Vlaanderen in de toekomst even vitaal blijft als vandaag.

Dit moet je weten over de Europese Jeugdwerkagenda

1. Politieke primeur

De Europese Jeugdwerkagenda drukt een **gedeeld engagement** uit van de Europese Unie en de Raad van Europa om de ontwikkeling van het jeugdwerk in heel Europa sterker te ondersteunen, zowel op Europees als op nationaal en lokaal niveau. **Hiermee zeggen Europese beleidsmakers - voor het eerst! - expliciet dat ze jeugdwerk willen ondersteunen.**

2. 8 grote werven

De Jeugdwerkagenda omvat acht thematische pijlers: dit zijn de domeinen waar actie ondernomen moet worden om jeugdwerk te doen groeien en sterker en kwalitatiever te maken.

1. Jeugdwerkaanbod
2. Erkenning van jeugdwerk
3. Kwaliteitsontwikkeling
4. Een gemeenschappelijke richting
5. Verder gaan dan de jeugdwerkgemeenschap
6. Innovatie en nieuwe uitdagingen
7. Beleidskaders
8. Een strategisch kader voor de verdere ontwikkeling

3. Richtingaanwijzers voor de toekomst

In 2020 werd de Jeugdwerkagenda gelanceerd op de 3de Europese Jeugdwerkconventie in Bonn (Duitsland). 1000 jeugdwerkers bogen zich samen over de Jeugdwerkagenda, en formuleerden hun visie daarover in de **slotverklaring van de 3de Jeugdwerkconventie**: www.jint.be/ondersteuning/slotverklaring-van-de-3e-europese-jeugdwerkconventie ²

Ook op de 4de Jeugdwerkconventie (Valetta, Malta 2025) bleef dit een belangrijk referentiekader.

4. Geen eindpunt, maar een startschot

De Jeugdwerkagenda was het startschot van een breed proces waarin allerlei jeugdwerkspelers in samen actie ondernemen om het jeugdwerk te doen ontwikkelen.

Een inventaris: lessen uit het proces

Welke inzichten kwamen tijdens het maken van de inventaris naar boven drijven?

We pikken er drie uit:

- **Het bredere plaatje:** Een bevinding doorheen het samenstellen is dat ‘het jeugdwerk’ in Vlaanderen een uitgestrekt domein is. Hoewel we alleen met ‘kenners’ spraken - mensen in posities waarin ze met heel wat initiatieven in contact komen - was er niemand die een overzicht had van alles dat reilt en zeilt in het jeugdwerk. Integendeel, onze gesprekpartners gaven aan dat het een zinvolle oefening was dat deze informatie bijeengebracht werd, en leerden zelf ook initiatieven kennen op deze manier.
- **Momentopname:** Een tweede vaststelling is dat het jeugdwerk in beweging is. In de beperkte tijdspanne (2021-22) waarin we aan deze scan werkten, moesten we verschillende informatie toch reeds updaten omdat er belangrijke nieuwe ontwikkelingen waren. Vandaar ook de noodzaak om in 2024 een grondigere update te starten.
- **Niet samen te vatten:** De Scan bevat geen samenvatting, en dat is geen toeval. We wilden immers niet de suggestie wekken dat een initiatief belangrijker zou zijn dan een ander; er is geen hiërarchie. Het is net het geheel en het samenspel van acties - van onderuit en bovenuit - dat we in de verf willen zetten, niet één of enkele specifieke initiatieven daarin.

De Europese Jeugdwerkagenda als reflectietool

Welk potentieel heeft de Scan om jeugdwerk in Vlaanderen verder vooruit te helpen?

De Scan heeft vooral waarde als **reflectietool**: door de vele initiatieven rond jeugdwerkontwikkeling op een rijtje te zetten, komen de gedachten en tongen automatisch los. Hij bevat heel wat stof tot nadenken en stimuleert een helikopterperspectief. Het kan ook een **opstap naar actie** zijn: vertrekken vanuit ‘wat is er allemaal?’ is immers een uitstekende basis om na te denken over ‘wat moet er dan veranderen?’.

Voor wie is dit interessante leesvoer?

- Voor iedereen die in een jeugdwerkorganisatie aan de slag is als **beleidsmedewerker**: het geeft een overzicht van belangrijke samenwerkingen, beleidskaders, ondersteuningsmechanismen, ... met doorverwijzing naar meer gedetailleerde informatie.
- Voor **jeugdbeleidsmakers en jeugdambtenaren**: de Scan biedt inzicht in bestaande ondersteuningsinitiatieven voor jeugdwerk en geeft punten aan waarop overheden kunnen inspelen.
- Ook in de **vorming en opleiding** van jeugdwerkers kan de Scan (of delen eruit) nuttig zijn. Deze helpt om een helikoptervisie te ontwikkelen op de sector, toont welke kansen tot ondersteuning er zijn en welke actoren daarin een rol spelen.
- In **internationale context** biedt de Scan houvast: hij helpt je het Vlaamse jeugdwerk en haar structuren uit te leggen aan jeugdwerkers uit andere landen. Als belangrijk Europees referentiekader, hanteert de Europese Jeugdwerkagenda voor velen herkenbare

handvaten en kernbegrippen. Dat helpt om een gedeelde taal te ontwikkelen.

Kansen + kennis

Kortom, door kennis over de rijkdom aan initiatieven die jeugdwerk helpen groeien, versterken en verbeteren te bundelen en te delen in deze Scan, kunnen bestaande expertise, samenwerkingen en kansen ook beter benut worden.

Zo vermijden we dat nieuwkomers in het jeugdwerk kansen en kennis mislopen en dat organisaties telkenmale het ‘warm water’ heruitvinden - euvels die in een sector met veel in- en uitstroom qua personeel en vrijwilligers geen denkbeeldig problemen zijn.

Tot slot kan de Scan ook een ijkpunt zijn. Wie over 5 of 10 jaar wil terugblikken naar Vlaamse jeugdwerk anno 2021-22, heeft met de Scan een stevige houvast. Dat ervaren we al bij deze update in 2024: hoe rond bepaalde thema's al heel wat vooruitgang werd geboekt.

Inhoud

1 De context: van Jeugdwerkconventie naar Jeugdwerkagenda naar SCAN	6
1.1 De Europese Jeugdwerkconventies – European Youth Work Conventions (EYWC) ..	6
1.2 Betrokkenheid vanuit Vlaanderen in de EYWC.....	7
1.3 De Europese Jeugdwerkagenda – European Youth Work Agenda (EYWA)	8
1.4 De Europese Jeugdwerkagenda: what’s in it voor het Vlaamse Jeugdwerk?	9
1.5 Wat bedoelen we met “Jeugdwerkontwikkeling”?	10
2 De SCAN van jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen	12
2.1 De SCAN: doelstellingen	12
2.2 Opbouw van de SCAN	12
2.3 Traject & timing van de SCAN	14
3 SCAN jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen	15
3.1 Jeugdwerkaanbod	16
3.1.1 INITIATIEVEN rond jeugdwerkaanbod	17
3.1.2 TOELICHTING bij initiatieven rond jeugdwerkaanbod.....	19
3.1.3 Aandachtspunten rond jeugdwerkaanbod	23
3.2 Erkenning	26
3.2.1 INIATIEVEN rond erkenning	27
3.2.2 TOELICHTING initiatieven rond erkenning	28
3.2.3 Aandachtspunten rond erkenning	29
3.3 Kwaliteitsontwikkeling	30
3.3.1 INITIATIEVEN rond kwaliteitsontwikkeling.....	31
3.3.2 TOELICHTING bij initiatieven rond kwaliteitsontwikkeling	33
3.3.3 Aandachtspunten rond kwaliteitsontwikkeling	36
3.4 Een gemeenschappelijke richting: de jeugdwerkgemeenschap (youth work community of practice).....	40
3.4.1 INITIATIEVEN rond een gemeenschappelijke richting en de jeugdwerkgemeenschap	40

3.4.2 TOELICHTING initiatieven rond een gemeenschappelijke richting en de jeugdwerkgemeenschap	42
3.4.3 Aandachtspunten rond een gemeenschappelijke richting	42
3.5 Verder dan de jeugdwerkgemeenschap	43
3.5.1 INITIATIEVEN rond cross-sectorale samenwerking	43
3.5.2 TOELICHTING initiatieven rond cross-sectorale samenwerking.....	45
3.5.3 Aandachtspunten rond cross-sectorale samenwerking	47
3.6 Innovatie en nieuwe uitdagingen	48
3.6.1 INITIATIEVEN rond innovatie en nieuwe uitdagingen.....	48
3.6.2 TOELICHTING initiatieven rond innovatie en nieuwe uitdagingen.....	50
3.6.3 Aandachtspunten rond innovatie en nieuwe uitdagingen	52
3.7 Beleidskaders	53
3.7.1 INITIATIEVEN rond beleidskaders	53
3.7.2 TOELICHTING bij beleidskaders	55
3.7.3 Aandachtspunten bij beleidskaders	56
3.8 Een strategisch kader voor jeugdwerkontwikkeling	58
3.8.1 INITIATIEVEN rond het strategisch kader.....	58
3.8.2 TOELICHTING bij initiatieven rond het strategisch kader	60
3.8.3 Aandachtspunten bij initiatieven rond het strategisch kader	61
Dank aan	62
Extra leesvoer: bronnen rond jeugd(werk)beleid in Vlaanderen	62

1 De context: van Jeugdwerkconventie naar Jeugdwerkagenda naar SCAN

1.1 De Europese Jeugdwerkconventies – European Youth Work Conventions (EYWC)

De vijfjaarlijkse Europese Jeugdwerkconventie (European Youth Work Convention of afgekort EYWC) is hét strategische platform om stakeholders uit het jeugdwerk samen te brengen in Europa. Die uiteenlopende groep van stakeholders wordt wel eens de ‘youth work community of practice’ genoemd.

- De 1e Europese Jeugdwerkconventie (2010, Gent) bracht de diversiteit van jeugdwerk, acties, kansen en ervaringen onder de aandacht.
- De 2^e Europese Jeugdwerkconventie (2015, Brussel) zocht naar een gemeenschappelijke basis van jeugdwerk in Europa, en eindigde met de oproep naar beleidsmakers toe om een Europese Jeugdwerkagenda tot stand te brengen.
- Op 3^e Europese Jeugdwerkconventie (2020, Bonn, Duitsland) werd deze Europese Jeugdwerkagenda gelanceerd. Deze agenda steunt op het gedeelde engagement van de Europese Unie en de Raad van Europa om de ontwikkeling van het jeugdwerk in heel Europa meer te ondersteunen, zowel op Europees als op nationaal en lokaal niveau. Tijdens de 3de EYWC bogen de hele jeugdwerkgemeenschap zich over de concrete invulling van deze Europese Jeugdwerkagenda.
- De 4de Europese Jeugdwerkconventie vond in 2025 in Malta (Valetta) plaats. De focus lag op het verzamelen van input voor de ontwikkeling van een Europese Jeugdwerkstrategie, die concrete acties naar voren schuift om de Agenda (verder) te verwezenlijken. In het najaar zal een Roadmap bekend gemaakt worden, en wordt deze als input meegenomen tijdens de Conferentie van Ministers van de Raad van Europa die in oktober 2025 in Malta zal plaatsvinden.

Waar de eerste twee conventies plaatsvonden in België, steeds onder het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie (EU) of de Raad van Europa (RvE), werd de 3de EYWC georganiseerd door Duitsland dat in 2020 het voorzitterschap van de EU en het Comité van Ministers van de Raad van Europa combineerde. Het vierde voorzitterschap wordt in 2025 opgenomen door Malta, dat dan het voorzitterschap van de Raad van Europa waarneemt.

Meer lezen

De website van de 4de Europese Jeugdwerkconventie:

<https://pip-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/4th-european-youth-work-convention>

De webpagina van de 3de Europese Jeugdwerkconventie en de Europese Jeugdwerkagenda

www.bonn-process.net

De slotverklaring van de 3de Jeugdwerkconventie

www.iint.be/ondersteuning/slotverklaring-van-de-3e-europese-jeugdwerkconventie

[Lees issue#31 en issue#37 van COYOTE, het Europese jeugdwerkmagazine. Deze edities zijn helemaal gewijd aan de 3^e en 4de Jeugdwerkconventies: pip-eu.coe.int/en/web/covote-magazine](#)

1.2 Betrokkenheid vanuit Vlaanderen in de EYWC

De Vlaamse jeugdsector heeft een traditie van sterke betrokkenheid in de voorbereiding en uitvoering van de Europa Jeugdwerkconventies.

Het Departement Jeugd, Cultuur en Media en/of JINT maakten tot nog toe ook steeds deel uit van de Europese Stuurgroep van de Europese Jeugdwerkconventie, die in het voorbereidende traject de inhoudelijke krijtlijnen uitzet van de EYWC.

Er wordt telkens een nationale **delegatie** samengesteld, bestaand uit jeugdwerkers, beleidsmakers en onderzoekers. Met de ruggeleuning van het Departement Cultuur, Jeugd en Media nemen JINT en De Ambassade het voortouw in de voorbereiding van deze delegatie, in de ondersteuning van hun deelname en in de disseminatie van de uitkomsten van de conventie.

In de 3de EYWC in 2020 waren er in totaal 22 deelnemers uit Vlaanderen:

- > 11 in de nationale delegatie (vertegenwoordigers van organisaties, beleid, en onderzoek)
- > 4 in de Europese delegatie (vertegenwoordigers van het National Agentschap JINT en SALTO Inclusion and Diversity)
- > 2 in de Europese Stuurgroep van de EYWC
- > 4 via het Quality Label for Youth Centres Network van de Raad van Europa

In de 4de EYWC in 2025 waren er in totaal 16 deelnemers uit Vlaanderen:

- > 8 in de nationale delegatie (vertegenwoordigers van organisaties, beleid, en onderzoek)
- > 4 in de Europese delegatie (vertegenwoordigers van het National Agentschap JINT en SALTO Inclusion and Diversity)
- > 1 in de Europese Stuurgroep van de EYWC
- > 2 via het Quality Label for Youth Centres Network van de Raad van Europa
- > 1 als genodigde key note spreker

Meer lezen

Jeugdwerkagenda

Ontdek hoe JINT werkt(e) rond de Europese Jeugdwerkagenda

www.jint.be/europese-jeugdwerkagenda

Ontdek de stand van zaken rond jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen in 2021 met de eerste versie van de SCAN:

<https://www.ambrassade.be/themas/internationaal-jeugdbeleid/scan-jeugdwerkontwikkelingJeugdwerkconventies>

Blog van De Ambassade over deelname aan de 4de Europese Jeugdwerkconventie

Blog van De Ambassade over deelname aan de 3de Europese Jeugdwerkconventie

<https://www.ambrassade.be/themas/internationaal-jeugdbeleid/3e-europese-jeugdwerk-conventie>

1.3 De Europese Jeugdwerkagenda – European Youth Work Agenda (EYWA)

Op de Europese Jeugdwerkconventie in 2020 werd de **Europese Jeugdwerkagenda** gelanceerd: een mijlpaal voor het Europese jeugdwerkbeleid.

De centrale **doelstelling** van de Europese Jeugdwerkagenda is de ontwikkeling van jeugdwerk te ondersteunen, niet alleen op Europees niveau maar ook in de lidstaten. Om het met de woorden van beleidsmakers te zeggen:

*§12 “De Europese jeugdwerkagenda is een **strategisch kader** voor het versterken en ontwikkelen van **kwaliteit, innovatie en erkenning van jeugdwerk**. (...). De jeugdwerkagenda wordt gekenmerkt door gecoördineerde **samenwerking** tussen belanghebbenden op verschillende niveaus en op verschillende gebieden van jeugdwerk, en dient ook om jeugdwerk uit te bouwen tot een **afzonderlijk werkkerrein** dat als gelijkwaardige partner kan fungeren met actoren op andere beleidsterreinen.”*

Deze beleidsagenda kwam er niet zomaar: het was op de EYWC in 2015 een uitdrukkelijke vraag van de jeugdwerkgemeenschap om dit tot stand te brengen, om zo de erkenning, kwaliteit en positie van jeugdwerk te versterken in heel Europa.

De Europese Jeugdwerkagenda bestaat uit verschillende elementen: er is een politieke basis, maar ook een duidelijk engagement uit de praktijkgemeenschap.

- Er is een **politieke ‘basis’**, namelijk een door alle lidstaten onderschreven EU beleidsdocument: de Resolutie van de Raad van Ministers over de Europese Jeugdwerkagenda. Dit document drukt het gedeelde engagement uit van de Europese Unie en de Raad van Europa om **de ontwikkeling van het jeugdwerk in heel Europa te ondersteunen** de komende jaren, zowel op Europees als op nationaal niveau. De raadsresolutie bepaalt ook welke maatregelen door wie genomen moeten worden, en bepaalt dat de **Europese Jeugdprogramma’s** een belangrijk instrument zijn.
- Er is ook sterk **eigenaarschap van de praktijkgemeenschap**. Dat was ook de teneur op de 3de EYWC in Bonn: we moeten zelf invulling geven aan de uitvoering van de Europese Jeugdwerkagenda. Dit wordt weerspiegeld in de Slotverklaring van de 3de Europese Jeugdwerkconventie, waar aan de hand van 8 grote pijlers of ‘werven’ de bakens worden uitgezet voor wat moet gebeuren om jeugdwerkontwikkeling te realiseren in de toekomst. De conventie vormt het startschot van het *Bonn Proces*, de naam voor een bundeling van maatregelen, initiatieven en activiteiten die deze Jeugdwerkagenda tot uitvoering brengen, wordt ook wel het Bonn Process genoemd. Terwijl dit ‘Bonn Process’ met de 4de EYWC werd afgesloten, blijft ook na 2025 de Europese Jeugdwerkagenda verder gebruikt als referentiekader voor toekomstige ontwikkelingen.

Meer lezen

Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on the Framework for establishing a European Youth Work Agenda 2020/C 415/01

[eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:42020Y1201\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:42020Y1201(01))

Slotverklaring van de 3de Europese Jeugdwerkconventie:

jint.be/ondersteuning/slotverklaring-van-de-3e-europese-jeugdwerkconventie

1.4 De Europese Jeugdwerkagenda: what's in it voor het Vlaamse Jeugdwerk?

Anders dan in heel wat andere nationale contexten in Europa, bestaat er in Vlaanderen politieke en maatschappelijke erkenning van jeugdwerk en zijn er heel wat ondersteunende mechanismen. Ook bestaan er overlegstructuren waar strategisch over aspecten van jeugdwerkontwikkeling wordt nagedacht.

In deze context, werpt de vraag werpt zich op welke manier de Europese Jeugdwerkagenda een meerwaarde kan bieden voor jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen.

Het antwoord ligt in de waarde van de EYWA als gedeeld **referentiekader**:

- De Europese Jeugdwerkagenda kan **reflectie en dialoog** rond jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen stimuleren. Het kan zowel zichtbaar maken welke verwezenlijkingen er zijn in Vlaanderen (Wat doen we al goed?) en erkenning daarvoor vergroten, maar ook bewustzijn aanwakken over blinde vlekken en zwakke plekken (Wat kan beter?). Kortom, het zorgt voor een frisse kijk op jeugdwerk in Vlaanderen en houdt ons alert.
- De Europese Jeugdwerkagenda formuleert **een gedeelde taal en richting** voor jeugdwerk in Europa, en ondersteunt daarmee de samenhangigheid van de Europese 'youth work community of practice'. Door dit gedeeld kader te gebruiken, kunnen we samen sterker staan als sector. De Europese Jeugdwerkagenda biedt zo eigenlijk een Europese dimensie aan de trajecten rond #jeugdwerkwerkt in Vlaanderen: het drukt een inspanning uit om gedeelde krachtlijnen te bepalen voor hoe het jeugdwerk zich verder kan ontwikkelen. Dankzij de Jeugdwerkagenda verruimen we onze blik voorbij de 'kerktoren' in Vlaanderen en verbinden we ons met een groter Europees verhaal.

Ondanks deze waarde, richtten we in Vlaanderen geen specifieke werkgroep of formele overlegstructuur in het leven rond deze Jeugdwerkagenda. Deze aanpak is verschillend in vergelijking met heel wat andere landen die sinds 2020 bv. een 'nationale werkgroep' in het leven riepen. Liever benutten we bestaande structuren en kanalen om in Vlaanderen bekendheid van de Europese Jeugdwerkagenda aan te wakken, en ruimte voor discussie in te richten waar nuttig en nodig. Daartoe nemen De Ambrassade en JINT samen het initiatief, elk vanuit hun eigen rol als ondersteuner van jeugdwerk, en met ruggensteun van het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Daarnaast is in 2025 de "Werkgroep Jeugdwerk in Europa" in het leven geroepen. In deze klankbord- en overlegstructuur worden Europese ontwikkelingen en partnerschappen opgevolgd, waaronder de Jeugdwerkagenda en de Jeugdwerkconventies.

Een belangrijk punt is **ons eigenaarschap** te benadrukken: in alle stappen vanaf de totstandkoming tot vandaag zijn ook actoren uit de Vlaamse 'community of practice' betrokken geweest of geconsulteerd. De Europese Jeugdwerkagenda is dus geen 'ver-van-ons-bed show' of 'top-down' initiatief.

Meer lezen

Op het #Jeugdwerkwerkt-Congres in 2023 werd een gedeelde missie, DNA, aspiraties en impact van het jeugdwerk geformuleerd, als update van deze in 2018.

ambrassade.be/nl/jeugdwerkwerkt2023

1.5 Wat bedoelen we met “Jeugdwerkontwikkeling”?

Een kernbegrip in de Europese Jeugdwerkagenda is jeugdwerkontwikkeling (youth work development). Maar wat wordt hier eigenlijk mee bedoeld? Het is een goed idee hier bij stil te staan.

Jeugdwerkontwikkeling is een breed begrip. Het omvat minstens deze drie zaken:

- De (letterlijke) **groei** van jeugdwerk. Dit gaat om de versterking van haar structuren (instellingen, wetgevende kaders, modellen en strategieën), het aantal en frequentie van activiteiten dat aangeboden wordt, het aantal jongeren dat bereikt wordt, de verschillende doelgroepen die bereikt worden, ...
- Jeugdwerk dat **al doende leert** en zichzelf **verder ontplooit**. Jeugdwerk dat trouw blijft aan de eigen principes, zoals geformuleerd door de jeugdwerkgemeenschap zelf, en daarop verder bouwt. De jeugdwerkgemeenschap wordt ‘matuurder’ en staat steviger in de schoenen. Jeugdwerk werkt aan haar kwaliteit. Dit is vooral een *intern aangedreven proces* (Bv. een eigen taal en identiteit ontwikkelen, methoden en praktijken verfijnen, ...)
- Jeugdwerk dat **dynamisch inspeelt** op de (steeds veranderende) omgeving. Jeugdwerk gaat in interactie met de samenleving. Het past zich aan de (nieuwe) noden van de samenleving en in het bijzonder de noden van kinderen en jongeren. Dit is vooral een *extern aangedreven proces*. (Bv. jeugdwerk dat zichzelf heruitvindt en positioneert in relatie tot nieuwe maatschappelijke fenomenen)

Om het met de woorden Nik Paddison, jeugdwerkexpert, te zeggen
[\(Ongoing Developments within the European Youth Work - 2020\):](#)

*“Ontwikkeling in jeugdwerk op het Europese niveau kan daarom gezien worden als een **dynamisch proces**, dat raakt aan jeugdwerk zelf, iedereen die erin betrokken is en de huidige context (politiek, economisch, sociaal). Het omvat ook doelgerichte inspanningen in beleidsontwikkelingen, vooruitgang in erkenning door acties, kennis en politieke besluitvorming, en de algemene groei van de sector. Het is jeugdwerk dat verdergaat met evolueren naar wat jonge mensen nodig hebben, door een respons te bieden op de noden van de samenleving en van jongeren. Het is de bereidwilligheid van jeugdwerk om te veranderen en zich aan te passen. Jeugdwerkontwikkeling is het vermogen van de sector om niet alleen te beantwoorden aan **wat nodig is**, maar dat ook te doen **op een kwalitatieve manier**, en **proactief vooruitgang** na te streven, voortdurend op zoek naar **manieren om beter en sterker** te zijn.”*

Ontwikkeling gaat dus zowel over initiatieven die **verandering** in gang zetten, als initiatieven die erop gericht zijn te **behouden** en verankeren wat goed is. Of, zoals in de Slotverklaring van de 3de Jeugdwerkconventie is geformuleerd:

“[...] we moeten er altijd naar streven om de goede structuren en praktijken die al bestaan in stand te houden. We moeten ze indien nodig verder ontwikkelen en ruimte creëren voor vernieuwing in ons denken, onze organisatie en onze praktijk.” (Slotverklaring, p 5)

Jeugdwerkontwikkeling omvat een veelheid aan processen, die zich op veel plaatsen en niveaus situeren. Om de Scan werkbaar te houden bakenen we om praktische redenen verder af:

Het gaat om initiatieven

- > op **sectorniveau**: ze hebben (potentieel) een impact op de hele jeugdwerkgemeenschap¹ en -praktijk. Ze overstijgen dus de werking van 1 specifieke organisatie.
- > in de **Vlaamse gemeenschap**
- > door **beleid**, bovenbouw en werkveld in de jeugdsector
- > die **momenteel** lopen of binnenkort gepland zijn. Ook afgeronde initiatieven met een blijvende impact kunnen opgenomen worden.

Ter afbakening, hebben we beslist om een aantal zaken niet op te nemen, omdat deze de scope van de Scan te zeer zouden verbreden:

- > initiatieven die (enkel) betrekking hebben op jeugdinformatie
- > Initiatieven die betrekking hebben op jeugdbeleid, maar waarin jeugdwerk geen centrale rol opneemt

¹ We gebruiken de Europese definitie van jeugdwerkgemeenschap (youth work community of practice), het gaat om: jeugdwerkers, jeugdleiders, jeugdwerkmanagers, projectorganisatoren, erkende en onafhankelijke jeugdwerkorganisaties, vormingswerkers, onderzoekers, opleiders van jeugdwerkers, lokale gemeenschappen en gemeenten, nationale agentschappen voor Erasmus+ Jeugd en het European Solidarity Corps, jongerenvertegenwoordigingen, jongeren en beleidsmakers op alle bestuursniveaus. (Slotverklaring, p. 2 & Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on the Framework for establishing a European Youth Work Agenda, Annex II)

2 De SCAN van jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen

2.1 De SCAN: doelstellingen

Zoals hierboven uitgelegd, is de Europese Jeugdwerkagenda een waardevol referentiekader om het jeugdwerk in Vlaanderen tegen het licht te houden, en zo reflectie en discussie te voeden.

Deze SCAN realiseren we deze denkoefening, door een **breed overzicht** te maken van de ondersteunende beleidskaders, samenwerkingen, subsidiekanalen, projecten, campagnes etc. die hier bestaan en de ontwikkeling van sterk jeugdwerk in Vlaanderen mogelijk maken. Het gaat om een inventarisatie van initiatieven zowel vanuit het beleid, bovenbouw en het werkveld, aangevuld met aandachtspunten.

We gebruiken dus de Europese Jeugdwerkagenda (en meer bepaald, de Slotverklaring van de 3de EYWC) en haar 8 pijlers als een kapstok om een scherper beeld te krijgen van jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen. Het toont een momentopname van initiatieven en activiteiten die het Vlaamse jeugdwerk ondersteunen in haar ontwikkeling.

In hoofdzaak wil de SCAN (primaire doelen):

- Reflectie en discussie aanwakkeren over bestaande initiatieven rond jeugdwerkontwikkeling. (Bv. Hoe duurzaam en verworven zijn deze? Stellen we voldoende vragen bij hoe de zaken nu zijn?)
- Reflectie en discussie aanwakkeren over blinde vlekken of zwakke punten in de jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen. (Bv. Voor welke thema's hebben we te weinig aandacht? Zijn we ambitieus genoeg? Waar kunnen we bijleren van andere landen?)
- Bewustzijn creëren in Vlaanderen rond de Europese Jeugdwerkagenda, en het belang van internationale uitwisseling en samenwerking.

Daarnaast kan de SCAN ook (secundaire doelen):

- Een handige aanzet zijn om in een Europese context, bijvoorbeeld in Europese structuren en werkgroepen toe, de evoluties in Vlaanderen te duiden.
- Een momentopname bieden van de stand van zaken rond jeugdwerkontwikkeling in een bepaalde periode, als ijkpunt.

Wat is de SCAN niet:

- Geen onderzoek. De eerste SCAN kwam tot stand op basis van een praktijkgerichte participatieve methodiek, en wordt nadien telkens aangepast op basis van feedback. Het resultaat is dus geen wetenschappelijk onderbouwde analyse.
- Geen evaluatie. Deze SCAN vertrekt niet vanuit evaluatiecriteria en wil in hoofdzaak een feitelijke inventaris bieden. De aanvullende aandachtspunten bieden een aanzet tot verdere discussie, maar zijn niet bedoeld om de inspanningen van de betrokken partijen (overheid, bovenbouw en werkveld) te beoordelen.

2.2 Opbouw van de SCAN

- De scan wordt opgebouwd aan de hand van [Slotverklaring van de 3^e Europese Jeugdwerkconventie](#).
- Voor alle 8 onderwerpen maken we de **vergelijking** tussen de Europese jeugdwerkagenda en de huidige stand van jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen door bestaande initiatieven in kaart te brengen.
- We inventariseren initiatieven die (potentieel) een impact hebben op de hele jeugdwerkgemeenschap en -praktijk. We maken een onderscheid tussen **initiatieven** die genomen worden **door**:
 - **Beleidsmakers:** we denken hier bv. aan de minister van jeugd en zijn administratie (Departement, Cultuur, Jeugd & media).
vlaanderen.be/cjm/nl/over-cjm/beleidsdomein-cultuur-jeugd-sport-en-media
 - **Intermediaire organisaties:** dit zijn de 'bovenbouw' organisaties van de jeugdsector: De Ambrassade, JINT, Bataljong, De Vlaamse Jeugdraad en de kinderrechtenactor (tot eind 2025:

Kinderrechtencoalitie en het Kenniscentrum Kinderrechten). Zij hebben allen een ondersteunende opdracht toegewezen voor de jeugdsector volgens het decreet Jeugd- en Kinderrechtenbeleid voor de jeugdsector.

vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/actoren-het-veld

- **Organisaties uit het werkveld:** we denken hier bv. aan de ongeveer 100 erkende jeugdverenigingen volgens het decreet Jeugd- en kinderrechtenbeleid.
ambrassade.be/nl/partnerschappen/erkende-jeugdverenigingen
- **We benoemen aandachtspunten** die op basis van deze Scan ontbreken of minder aandacht krijgen, maar wel belangrijk zijn in de jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen.

2.3 Traject & timing van de SCAN

De SCAN werd een eerste maal gemaakt in 2021-2022. We bundelen toen alle zaken die anno 2021 in Vlaanderen ondernomen worden in het kader van of aansluiten bij de Europese Jeugdwerkagenda en de Slotverklaring van de 3e Europese Jeugdwerkconventie. We inventariseren initiatieven die al gepland zijn en benoemen knelpunten. We geven zo overzicht aan wat we doen, maar stimuleren hiermee ook de kritische reflectie over de jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen.

De SCAN werd als input gebruikt in onder andere de voorbereidende trajecten naar het congres #Jeugdwerwerkt in 2023 en het Belgische EU Voorzitterschap in 2024.

Midden 2024 gingen we van start met een grondige update. Deze stappen werden daarbij gezet:

1. **Juli 2024:** We starten met een werksessie bij het team Jeugdwerk van De Ambassade, ondersteund door JINT. Daarin vulden we de inventaris aan, en maakten we een update van de aandachtspunten.
2. **December 2024:** Reflectie- en inputoefening met de Kerngroep van de Commissie Jeugdwerk. Op grond hiervan werden aandachtspunten herschreven en de inventaris aangevuld.
3. **Mei 2025:** Reflectie- en inputoefening vanuit de Werkgroep Jeugdwerk in Europa, waarbij ook de Vlaamse delegatie van de 4de EYWC deelnam. Op grond hiervan werden aandachtspunten herschreven. Een selectie van aandachtspunten werd ook meegenomen naar de 4de EYWC in Malta.

3 SCAN jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen

Om een scan over de huidige situatie van onze jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen op te stellen gebruiken we de Slotverklaring van de 3e Europese Jeugdwerkconventie als inhoudelijk kapstok. Deze is opgebouwd rond 8 pijlers of thema's:

1. Jeugdwerkaanbod
2. Erkenning van jeugdwerk
3. Kwaliteitsontwikkeling
4. Een gemeenschappelijke richting
5. Verder dan de jeugdwerkgemeenschap
6. Innovatie en nieuwe uitdagingen
7. Beleidskaders
8. Een strategisch kader voor de verdere ontwikkeling

Voor elk thema, wordt de tekst op dezelfde manier opgebouwd:

- We parafraseren de slotverklaring, met verwijzing naar de pagina: “overname uit slotverklaring” (p. XX)
- We geven een overzicht van lopende en geplande initiatieven. Daarbij benoemen we de naam van het initiatief, de initiatief nemende actor, de timing, en een link.
- We beschrijven vervolgens de huidige situatie in Vlaanderen op basis van onze beschikbare informatie en benoemen.
- Indien van toepassing vullen we dit aan met aandachtspunten.

Een paar belangrijke kanttekeningen:

- Belangrijk om te begrijpen is dat deze 8 thema's **deels overlappend** zijn. Zo kan jeugdwerkonderzoek zowel als een belangrijke stap richting meer erkenning gezien worden, maar ook een manier om kwaliteit te verbeteren. Om duplicatie te vermijden, herhalen we initiatieven niet telkens maar verwijzen we door aan andere thema's.
- De 8 thema's verschillen ook naargelang hun omvang. Zo is een thema als 'erkenning' erg breed te interpreteren, omdat dit zowel zelferkenning, maatschappelijke, beroepsmatige als politieke erkenning kan omvatten. Andere thema's zijn meer afgebakend. Het kan zijn dat niet alles ingevuld geraakt. Witruimte betekent niet noodzakelijk dat er een probleem is, het is zeker niet de bedoeling dat alle vakjes per definitie ingevuld worden. Wel kan dat aanleiding geven tot discussie: is er noodzaak aan meer actie rond dat thema?

3.1 Jeugdwerkaanbod

*“Het jeugdwerkaanbod in Europa versterken is een essentiële doelstelling van het Bonn proces. De jeugdwerkgemeenschap moet hoog te mikken: het jeugdwerkaanbod ontwikkelen en uitbreiden, en **meer jongeren bereiken en betrekken.**” (p.6)*

De Slotverklaring maakt bij het thema jeugdwerkaanbod een onderscheid tussen 3 sub-thema's, die onderling sterk verbonden zijn:

1. Een lokaal jeugdwerkaanbod

“De Conventie verwelkomde de idee om een basisjeugdwerkaanbod voor jongeren te creëren in heel Europa (...) Europese beleid kan een belangrijkste rol spelen om de ontwikkeling van jeugdwerk te ondersteunen. Kwaliteitsindicatoren kunnen op Europees niveau bepaald worden om lokale en nationale praktijken te ondersteunen” (p. 6)

2. De lokale jeugdwerkgemeenschap

“De Conventie gaf het lokale beleid een belangrijke plaats vanwege de rol die het kan spelen om de lokale praktijkgemeenschap te ondersteunen. Er zijn aanzienlijke bijkomende investeringen nodig om kwaliteitsvol jeugdwerk aan te bieden op lokaal niveau. De lokale jeugdwerkgemeenschap moet steunen op de samenwerking tussen lokale overheden/gemeenten en lokale jeugdwerkorganisaties met vrijwillige en betaalde jeugdwerkers. Het Europees Charter voor Lokaal Jeugdwerk is een nuttig instrument om deze samenwerking op de rails te zetten.” (p 7.)

3. De financiering van jeugdwerk en jeugdorganisaties

“Het jeugdwerk in Europa vraagt meer aandacht voor financiering om aan de groeiende vraag en verwachtingen te voldoen. Hiervoor is regelgeving nodig om jeugdwerk op alle niveaus te financieren, van het lokale tot het Europese. Er moet een Europees charter opgesteld worden om goed bestuur op alle niveaus te inspireren bij het ontwikkelen van dergelijke financieringssystemen.” (p. 8)

Kernwoorden: lokaal jeugdwerkaanbod, samenwerking lokaal jeugdbeleid & de praktijkgemeenschap, meer (duurzame) financiering van jeugdwerk

3.1.1 INITIATIEVEN rond jeugdwerkaanbod

BELEID			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Erkenning & subsidiëring van jeugdwerkaanbod, aan de hand van structurele en projectsubsidies.	Vlaamse overheid Lokale overheden	Doorlopend	> vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/regelgeving > vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/subsidies Voor lokale overheden is er geen algemene overzichtspagina: te bekijken per gemeente. Voorbeelden: > Subsidies voor jeugdwerkinitiatieven Stad Gent > Ondersteuning voor jeugdverenigingen Antwerpen > Centen - miinleuven
Europese projectmiddelen, ook voor lokale projecten (EU Jeugdprogramma's)	EU, beheerd door JINT	Per programmacyclus nu 2021-2027	> www.jint.be/subsidies
JKP - prioriteit 3 Engagement aan de samenleving door vrijwillige inzet. Met oa:	Vlaamse Overheid	2020-2024	> jkp.vlaanderen > vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/vlaams-jeugd-en-kinderrechtenbeleid/beleidsplan-jkp
Projectoproep “Informeel vrijwillig engagement”	Minister van Jeugd	2023-2025	> Projectoproep Informeel vrijwillig engagement (vlaanderen.be)
Projectoproep “Ondersteunen van jong engagement”	Minister van Jeugd	2024-2026	> Projectoproep Ondersteunen van jong engagement (vlaanderen.be)
JKP - prioriteit 4 Vrijetijdsbesteding voor allen. Met oa:	Vlaamse overheid	2020-2024	> jkp.vlaanderen > vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/vlaams-jeugd-en-kinderrechtenbeleid/beleidsplan-jkp
Projectoproep Over drempels	Minister Jeugd & Minister Welzijn	2022-2023	> Projectoproep Jeugdhulp/Jeugdwerk (vlaanderen.be)
Projectoproep “Verbindingsambassadeurs voor het jeugdwerk”	Minister Jeugd & Minister Gelijke Kansen	2021-2023	> vlaanderen.be/cjm/nl/nieuws/19-verbindingsambassadeurs-voor-het-jeugdwerk-geselecteerd
Subsidielijn: Investeringsubsidies basisvoorzieningen en jeugdinfrastructuur, incl. digitale infrastructuur	Minister van Jeugd	2021-2022	> Investeringsubsidies voor kwaliteitsvolle basisvoorzieningen en inrichting van jeugdinfrastructuur Departement Cultuur, Jeugd & Media (vlaanderen.be)

BOVENBOUW			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Project Komaf: meer lokaal jeugdwerk en jeugdaanbod voor meer kinderen en jongeren door informatie en inspiratie, door vormingen en begeleiding en door onderzoek en monitoring.	De Ambrassade, Bataljong, JINT, KEKI	2021-2024	> ambrassade.be/nl/nieuws/nieuw-project-komm-af > ambrassade.be/nl/kennis/artikel/wat-is-komm-af > ambrassade.be/nl/kennis/artikel/komm-af-meer-lokaal-jeugdwerk-en-jeugdaanbod-voor-meer-kinderen-en-jongeren > komaf.be
Visienota diversiteit in/en het jeugdwerk	De Ambrassade	Wordt momenteel herwerkt (2024-2025)	> https://ambrassade.be/nl/kennis/artikel/visienota-diversiteit-in-en-het-jeugdwerk
Europe Goes Local - Charter - Lobbying for Youth Work	JINT, Bataljong en partners	2017-...	> www.europegoeslocal.eu/charter > europegoeslocal.eu/egl-action/lobbying-for-youth-work-essential-skills-for-quality-development-of-local-youth-work

WERKVELD			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Navigate You(th): Nieuwkomers toeleiden naar vrije tijd, en ondersteuning bieden hiervoor aan steden/gemeenten	Tumult, PIN, JINT	2021-2023	> navigateyouth.be
Onderzoekstraject: drempels onderweg naar meer en sterker open jeugdwerk	Formaat	2023	> Onderzoekstraject 2023: Drempels onderweg naar meer en sterker open jeugdwerk - Formaat

Jeugdlokalenonderzoek	Chiro, KSA, KLJ, Scouts en Gidsen Vlaanderen en FOS Open Scouting	2022	> www.jeugdlokalen.be/nieuws/een-jeugdlokalenonderzoek
Ondersteunings- en begeleidingstrajecten voor lokale overheden, vooral gericht op het boven de radar brengen van nieuwe initiatieven	Formaat	Gestart in 2020 - loopt door in 2022-2025	> Begeleidingstraject voor lokale overheden - Formaat

3.1.2 TOELICHTING bij initiatieven rond jeugdwerkaanbod

Middelen voor het jeugdwerkaanbod

Jeugdwerk in Vlaanderen dat zich situeert op Vlaams of bovenlokaal niveau, wordt erkend en gesubsidieerd vanuit de Vlaamse overheid. De financiering van jeugdwerk met een lokale werking valt onder de bevoegdheid van lokale overheden.

Dit werd tot voor kort geregeld via 5 verschillende **Vlaamse decreten**:

1. Decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid (Vlaams niveau)
2. Decreet van 22 december 2017 houdende de subsidiëring van bovenlokaal jeugdwerk, jeugthuizen en jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen (Bovenlokaal niveau)
3. Decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid (Lokaal niveau)
Sinds 2016 zijn er geen middelen meer voorzien vanuit dit decreet.
4. Decreet van 7 mei 2004 houdende aanvullende subsidies voor tewerkstelling in de culturele sector.
5. Decreet van 6 juli 2012 houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfscentra, ondersteuningsstructuren en de vzw ADJ (jeugdverblijfscentra)

In 2024 is een hervorming doorgevoerd van de eerste 4 genoemde decreten tot één geïntegreerd jeugddecreeet, dat nu het '**Jeugddecreeet**' heet. Het 5e decreet (jeugdverblijfscentra) werd apart herzien in 2021.

Naast de bovenstaande decreten die gericht zijn op jeugdwerk en jeugdinfrastructuur, zijn er ook andere decreten die bepalingen omvatten en structurele ondersteuning bieden voor jongerenwerkingen in de vrije tijd en niet-formele educatie

- > bv. het Circusdecreet van 2018 voorziet subsidiëring van circusateliers, voor de circuseducatie van kinderen en jongeren.
- > bv. via iedereen verdient vakantie (Toerisme) kunnen ook jeugdverenigingen die vakanties organiseren ondersteuning krijgen om kinderen en jongeren een vakantie te geven via iedereen verdient vakantie (Toerisme) kunnen ook jeugdverenigingen die vakanties organiseren ondersteuning krijgen om kinderen en jongeren een vakantie te geven

vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/regelgeving

vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/subsidies

Structurele financiering

Op Vlaams niveau kan je binnen het Jeugddecreeet kan je op verschillende manieren erkend en gesubsidieerd worden.

Soorten erkenningen (die voor een basissubsidie zorgen via een kwantitatief modulesysteem)

- Landelijk georganiseerde jeugdvereniging
- Erkenning cultuureducatieve vereniging
- Erkenning vereniging informatie en participatie
- Erkenning jeugdverenigingen met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie
- Erkenning jeugdverenigingen met kinderen en jongeren met een handicap

Daarnaast kunnen deze organisaties ook een variabele subsidie ontvangen via een 5-jaarlijkse beleidsnota. Een andere mogelijkheid is om via de subsidie 'experimentele projecten' middelen te ontvangen.

Vanaf 2027 zullen ook geprofessionaliseerde jeugthuizen via de subsidielijnen van het Jeugddecreeet vallen.

Lokale jeugdverenigingen worden gesubsidieerd door lokale overheden. Hetzij door het afsluiten van convenanten voor één of meerdere jaren of op basis van een lokaal subsidiereglement.

Projectmiddelen

Zowel de Vlaamse overheid als lokale overheden stellen projectmiddelen ter beschikking.

Vlaamse en bovenlokale verenigingen kunnen projectmiddelen aanvragen (bv. voor experimentele projecten of projecten die inspelen op ontwikkelingen of mogelijkheden die niet in de beleidsnota kon voorzien worden en die voor de vereniging een bijzonder karakter hebben). De Vlaamse regering en in het bijzonder de minister van jeugd kan ook **extra projectoproepen** verspreiden (bv. veerkracht versterken van kinderen en jongeren in kwetsbare situaties (2020) of verbindingsambassadeurs voor het jeugdwerk (2020-2021)).

In de inventaris beperken we ons tot projectoproepen die in het kader van het JKP 2021-2024 uitgeschreven werden, maar ook voordien werden projectoproepen gedaan, zoals deze rond de vrije tijd van jongeren in migratie (2018-2019), rond vrije tijd van jongeren in residentiele voorzieningen (2015-2016), Bruggenbouwers binnen en naar het jeugdwerk (2016) en Sociale integratie (2019). Ook in de toekomst wordt deze aanpak verdergezet.

In het najaar van 2025 zal een nieuw JKP bekrachtigd worden, de acties daaruit zijn nog niet opgenomen in deze Scan.

Lokale overheden kunnen zelf projectmiddelen voorzien volgens hun eigen regelgeving. Hier bestaan geen overzichten van en dit varieert naargelang de lokale context.

Er zijn ook projectmiddelen van de **Europese Jeugdprogramma's** Erasmus+ Jeugd, het European Solidarity Corps en Bel'J beschikbaar. Vanaf 2021 zijn er meer mogelijkheden daarbinnen voor lokale projecten. Omdat de Europese subsidielijnen openstaan voor niet-erkend jeugdwerk, bieden ze ook mogelijkheden aan nieuwe initiatieven, cross-sectorale projecten, etc. die elders (nog) niet terecht kunnen. Zo'n 40% van de Europese projectsubsidies gaat naar decretaal erkende jeugdwerkorganisaties (2014-2020). Naast projectmiddelen, zijn er ook specifieke middelen voor vorming- en netwerkmogelijkheden. Europese middelen kunnen zowel gebruikt worden om het jeugdwerkeraanbod te verbreden of om jeugdwerkontwikkeling kwalitatief te ondersteunen (innovatie, praktijkdeling, vorming, ...). JINT promoot actief het gebruik van deze Europese middelen op lokaal niveau.

Er zijn verschillende andere mogelijkheden om projectsubsidies te bekomen. Zo maakt het jeugdwelzijnswerk, dat zich op het kruispunt van jeugdwerk en welzijn/arbeid situeert en veel samenwerkt met partners uit die sectoren, regelmatig gebruik van financiering uit cross-sectorale projectsubsidies rond deze thema's. We hebben echter geen helder beeld op in welke mate en hoe jeugdorganisaties gebruikt maken van de verschillende projectsubsidies.

Enkele voorbeelden van vaste projectsubsidieverleners zijn:

- > De Belgische kinderrechtenprijs
- > Het Europees Sociaal fonds (ESF).
- > Koning Boudewijnstichting (KBS)
- > Cera
- > ...

ambrassade.be/nl/kennis/artikel/projectsubsidies

Jeugdinfrastructuur

Naast de bovenstaande kanalen ter ondersteuning van de structurele werking of projecten van organisaties, zijn er ook een aantal ondersteuningsmogelijkheden voor jeugdinfrastructuur en werkmateriaal:

De Vlaamse overheid verleent **investeringsubsidies** voor grote (stedelijke) en sectorale accommodaties in de sectoren jeugd en cultuur

www.vlaanderen.be/cjm/nl/cultuur-en-jeugdinfrastructuur

Er is een **Uitleendienst Kampeermateriaal voor de Jeugd**

vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/uitleendienst-kampeermateriaal

In 2021 wordt in het kader van het relanceplan 30 miljoen euro voorzien voor **jeugdinfrastructuur**, met daarin ook specifieke middelen voor verduurzaming en lokaal jeugdorganisaties.

vlaanderen.be/cjm/nl/nieuws/vlaamse-regering-investeert-30-miljoen-euro-jeugdinfrastructuur

vlaanderen.be/cjm/nl/cultuur-en-jeugdinfrastructuur/investeringsubsidies-voor-kwaliteitsvolle-basisvoorzieningen-en-inrichting-van-jeugdinfrastructuur

Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan (JKP) 2020-2024 - prioriteit 4: vrijetijdsbesteding voor allen

In deze prioriteiten van het JKP wordt jeugdwerk in het bijzonder vernoemd of betrokken op deze plaatsen:

OD 3.1.2. We stimuleren het engagement en de stem van kinderen en jongeren door in te zetten op **vernieuwende vormen van engagement en vrijwillige inzet** van kinderen en jongeren

OD 4.1.1 We betrekken **kinderen en jongeren als co-creatoren** voor de invulling en vormgeving van een vrijetijdsbesteding op vraag en eigen maat.

Actie 3: We zetten een participatief traject met uithuisgeplaatste kinderen en jongeren op om gepaste antwoorden te kunnen bieden op de noden, behoeften en vragen van uithuisgeplaatste kinderen en jongeren op vlak van vrijetijdsinvulling, in voorzieningen zelf en daarbuiten. Er wordt onder meer verder gebouwd op topics die niet aan bod kwamen tijdens een eerder gelopen traject tussen jeugdhulp en jeugdwerk 'Maak Tijd Vrij'.

OD 4.1.2 We faciliteren **inspirerende praktijken en methodieken** die inzetten op toeleiding, uitwisseling en ontmoetingen

Actie 1: We zetten in op trajecten die maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren toeleiden naar een vrijetijdsaanbod op hun maat. We vertrekken steeds vanuit de vraag en de kracht van deze kinderen en jongeren. We maken het vaak onzichtbare relationele werk bij het opbouwen en verstevigen van een vertrouwensrelatie met kinderen en jongere, vaak nog voorafgaand aan de toeleiding, zichtbaar. We stimuleren innovatieve vormen van laagdrempelig en outreachend, zoals vindplaatsgericht, werken en hebben aandacht voor werkingen die hun vraag en aanbod afstemmen op de buurt en de samenleving. We bouwen eveneens verder op bestaande sterke initiatieven.

Actie 2: We besteden aandacht aan het zichtbaar maken van het vrijetijdsaanbod. Communicatie is hierin essentieel. De Uitdatabank is de centrale verzamelplaats van informatie rond het vrijetijdsaanbod in Vlaanderen en Brussel. We ondersteunen organisaties die het vrijetijdsaanbod bekend maken bij het brede publiek en zetten in op communicatie op maat van kinderen en jongeren. We bekijken of er sterker ingezet kan worden op communicatie op maat van kwetsbare kinderen en jongeren.

OD 4.2.2 We verbinden ons om binnen het bestaand aanbod gerichte aandacht te besteden aan het **bereiken van specifieke doelgroepen**

Actie 5: We zetten projecten op specifiek gericht op het toeleiden, ondersteunen en versterken van ontmoeting en verbinding tussen kinderen en jongeren met een buitenlandse herkomst en het jeugdwerk. De samenwerking tussen organisaties en lokale besturen worden aangemoedigd bestaande trajecten of innovatieve projecten op te schalen en te verruimen naar andere gemeenten. Projecten moeten naast bewezen resultaat, inspireren en aanspreken, zodat in andere gemeenten dezelfde goede praktijk, aangepast aan de specifieke context, kan worden uitgerold. Kinderen en jongeren moeten de mogelijkheid hebben te kiezen tussen verschillende jeugdwerkvormen, in eigen buurt of verder weg, ongeacht hun herkomst, culturele of religieuze achtergrond.

> ikp.vlaanderen

Toegankelijk jeugdwerk en jeugdaanbod

Komaf is een project geleid door Bataljong, JINT, het Kenniscentrum Kinderrechten en De Ambrassade van 2021 tot 2024, in opdracht van en met ondersteuning van de Minister van Jeugd. Dit project streeft naar **meer en toegankelijker jeugdwerk en jeugdaanbod zodat meer kinderen en jongeren hun recht op vrije tijd ten volle kunnen benutten**.

Komaf schreef in 2021 een meerjarenplan vanuit een participatief traject en gericht op kinderen en jongeren, (lokale) jeugdwerkorganisaties en lokale besturen. Dit bevat volgende 5 strategische doelstellingen:

- 1 We willen lokale besturen en (lokale) jeugdwerkorganisaties een reflectieve houding leren aannemen. Dat wil zeggen dat we hen bewust willen laten nadenken over onze multiculturele samenleving en acties die ze daarvoor moeten ondernemen opdat echt iedereen zich thuis voelt en welkom is om deel te nemen aan jeugdwerk en jeugdaanbod.
- 2 Daarnaast heeft ons onderzoek uitgewezen dat heel wat kinderen en jongeren stoten op barrières die het voor hen moeilijk maakt deel te nemen aan jeugdwerk of jeugdaanbod. Die barrières willen we zoveel mogelijk verkleinen en wegwerken.
- 3 We willen ook breder gaan dan ons eigen beleidsdomein. We moeten andere sectoren omarmen want jeugdwerk/jeugdaanbod alleen veranderen brengt ons niet ver genoeg.
- 4 Natuurlijk willen we dat dit een duurzaam traject is. We willen ook de impact kunnen meten die dit project teweeg zal brengen. Daarom vinden we het belangrijk om verder onderzoek en monitoring voorop te stellen.
- 5 Dit alles kunnen we niet alleen verwezenlijken. Komaf is niet enkel een project. Het is vooral een partnerschap dat we samen met heel wat actoren tot een goed einde willen brengen. We vinden het belangrijk om een goede interne werkstructuur op poten te zetten die gebaseerd is op overleg, een goede communicatie en heel veel aftoetsing teweegbrengt. Zo maken we van Komaf een blijvend gedragen en participatief project.

> komaf.be

In 2025 werkten de Komaf-partners aan een toekomstplan, dat ingekanteld werd in de beleidsplannen van de bovenbouworganisaties. Afhankelijk van de beoordeling van deze beleidsplannen, zal vanaf 2026 het partnerschap verdergezet worden.

Oproep Verbindingsambassadeurs voor het jeugdwerk

Deze oproep van het Kabinet Dalle & Kabinet Somers kadert binnen prioriteit 4 "vrijetijdsbesteding voor allen" van het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan (JKP) en binnen prioriteit 2 "uitbouwen van sterke netwerken" van het Horizontaal Integratie- en Gelijkekansenbeleidsplan (HIGKBP). De projecten zetten door middel van samenwerking sterk in op het **bereiken van kinderen en jongeren in kwetsbare situaties**. Er werden 19 projecten geselecteerd, waaronder het project Navigate Youth van PIN & Tumult.

> vlaanderen.be/cjm/nl/nieuws/19-verbindingsambassadeurs-voor-het-jeugdwerk-geselecteerd

Lokaal jeugdbeleid: Europe Goes Local (EGL)

Europe Goes Local is een breed Europees samenwerkingsverband dat de ontwikkeling van lokaal jeugdbeleid ondersteunt. Europees wordt EGL gecoördineerd door JINT, en voor Vlaanderen is er een nationale werkgroep.

Vlaanderen zal het **Europees Charter voor Lokaal Jeugdwerk** blijvend ondersteunen, verder verspreiden en in praktijk brengen. Het JKP (OD. 3.1, Actie 4) voorziet ook in ondersteuning voor de verspreiding van het Charter.

Onder de vleugels van EGL loopt vanaf 2024 de derde cyclus van het **Lobbying for Youth Work**-traject (met een nationaal en internationaal luik), gecoördineerd door JINT en in samenwerking met Bataljong. Dit vormingstraject coacht lokale jeugdambtenaren om hun stem te laten horen in de ontwikkeling en uitvoer van en te wegen op lokaal jeugdbeleid. In EGL zitten ook veel kansen tot samenwerking/uitwisseling voor de lokale jeugdwerkgemeenschap.

> jint.be/europe-goes-local

3.1.3 Aandachtspunten rond jeugdwerkaanbod

Aandachtspunt 1

Wordt het jeugdwerkaanbod voldoende gemonitord? Hebben we voldoende zicht op evoluties in het jeugdwerklandschap?

Er is momenteel geen (Vlaamse) actor die de regierol opneemt duurzame monitoring van lokaal jeugdwerk. Daardoor bestaat er geen duidelijk beeld over welke middelen beschikbaar zijn, hoeveel activiteiten er plaatsvinden, hoeveel kinderen en jongeren daarvan gebruikt maken, hoeveel jongeren zich engageren als vrijwilliger in lokaal jeugdwerk, ... Kortom, er bestaat geen duidelijk beeld van lokaal jeugdwerk en haar ondersteuning, en welke evoluties er zijn.

Die vaststelling is moeilijk los te zien van bepaalde beleidsevoluties. Ondersteuning van lokaal jeugdwerk is sinds het decreet lokaal jeugdwerk (1993) gedecentraliseerd en de verantwoordelijkheid van lokale besturen geworden. Via dit decreet werd die ondersteuning gestimuleerd door het opstellen van 3-jarig jeugd(werk)beleidsplan. Met dit jeugd(werk)beleidsplan kon een lokaal bestuur extra Vlaamse middelen verwerven voor de uitvoering ervan. Het lokale jeugd(werk)beleidsplan gaf ook de mogelijkheid om op Vlaams niveau lokaal jeugdwerk te kunnen opvolgen, monitoren en prioriteiten te leggen. Maar met het in werking treden van het Decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid werden deze lokale jeugd(werk)beleidsplannen afgeschaft en maakt vanaf 2014 het gemeentelijk jeugd(werk)beleid deel uit van de 6 jaarlijkse gemeentelijke Beheers- en Beleidscyclus (BBC). De extra middelen die vanuit de Vlaamse overheid aan het lokale niveau werden overgebracht worden sinds 2016 zonder oormerking toegevoegd aan het gemeentefonds. De tendens is dus dat lokale besturen steeds meer verantwoordelijkheid en autonomie hebben gekregen voor de ondersteuning van lokaal jeugdwerk. Daarnaast hebben Vlaamse leden- en koepelorganisaties elke hun eigen ondersteuningsaanbod voor hun achterban, en maken lokale jeugdwerkspelers ook gebruik van het ondersteuningsaanbod van de intermediaire organisaties.

Als gevolg van die decentralisatie, is ook de gegevensverzameling over het lokale jeugdwerk en haar aanbod vandaag versnipperd of onbestaande. In het verleden werd er door het Departement CJM en VVJ (nu Bataljong) een cijferboek over lokaal jeugdbeleid opgesteld waarin ook cijfers over lokale jeugdwerkinitiatieven in opgenomen werden. De laatste cijfers hiervan dateren van 2014 en sindsdien wordt er geen cijferboek meer gemaakt. De vrijetijdsmonitor zou deze monitoring kunnen overnemen, maar ook hier worden niet alle vormen van jeugdwerk in opgenomen en zijn de gegevens niet volledig. In de praktijk blijken deze cijfers niet bruikbaar.

Er bestaat wel een opvolgonderzoek over jeugdbeleid in lokale besturen, met een nulmeting in 2013, een één-meting in 2016 en een tweemeting in 2021. Dit onderzoek monitort echter voornamelijk de participatie van kinderen en jongeren aan het jeugdbeleid en men kan hieruit weinig conclusies halen uit de evolutie in de ondersteuning van het jeugdwerk. Wel stelt het de laatste tweemeting dat t.o.v. van de vorige meerjarenplannen (2014-2019) dat respondenten niet de indruk kregen dat middelen voor jeugdbeleid (en voor jeugdwerk) zouden gedaald zijn. Jeugdwerkorganisaties die in meerdere steden en gemeenten actief zijn geven wel aan dat de ondersteuning vanuit het lokale bestuur sterk kan verschillen naargelang de gemeente. Een sterke monitoring zou, voorbij dit soort van anekdotische inzichten, een accurater, completer beeld geven welke verschillen er lokaal effectief zijn qua jeugdwerkondersteuning, zowel qua personeel, materiaal, financiën,

Er zijn wel een aantal andere initiatieven (geweest) zijn, maar deze zijn niet afdoende om een compleet beeld te schetsen of kennen niet altijd de nodige continuïteit.

- Gegevens over participatie aan het jeugdwerk kan men terugvinden in de JOP-monitor, maar de omschrijving van wat jeugdwerk is, is hier beperkt tot enkele werksoorten en geeft dus onvoldoende zicht op de grote diversiteit en variatie aan jeugdwerkvormen.
- Vanuit de sector werd de vraag gesteld om meer gegevens te verzamelen die het jeugdwerk in Vlaanderen in kaart kan brengen en kan monitoren. Het Departement CJM heeft deze vraag opgenomen en is in samenwerking gestart met het ontwikkelen van een basismonitoring. Deze gegevens zijn echter beperkt tot enkel de Vlaams erkende jeugdwerkverenigingen en bevatten geen lokaal of bovenlokaal jeugdwerk.
- Enkele grotere jeugdwerkverenigingen, meestal koepels en federaties, houden wel cijfers bij, maar dat is dan specifiek over hun werkvormen die ze ondersteunen en vinden niet de weg naar een breder overzicht.
- De Ambassade ontwikkelde www.jeugdmaps.be, een online kaart om geografische data beschikbaar te maken over jeugdwerkinfrastructuren en over publieke jeugdruimte. Hierop kan men ook lokale jeugdverenigingen terugvinden. Anno 2021 wordt de ondersteuning van deze online kaart overgeheveld naar het Departement CJM. Anno 2024 is het nog onduidelijk hoe deze jeugdmaps onderhouden kan worden en een update kan krijgen.

Deze situatie roept een aantal vragen en bedenkingen op:

- Naast de vraag wie er deelneemt aan jeugdwerk, is er ook geen helder overzicht op wie betrokken is in het jeugdwerk als vrijwilliger of beroepskracht. Anders dan in bv. het sociaal-cultureel werk, worden geen periodieke landschapstekeningen gemaakt die zicht geven op de in- en uitstroom van jeugdwerkers. Er zijn wel ad hoc initiatieven, zoals het in 2025 een lopend onderzoek rond het profiel van jeugdwerkers (DA ism VUB en Erasmus

Hogeschool), in samenwerking met thesisstudenten. Terwijl dit waardevolle inzichten oplevert, volstaat dit niet om een diepgaand en volledig beeld te krijgen. De nood voor permanent onderzoek en monitoring blijft aanwezig. Er is ook geen overzicht van de beschikbare jeugdinfrastructuur en de staat daarvan.

- De vraag blijft zich dus stellen hoe we ervoor kunnen zorgen dat betrouwbare, periodieke cijfers verzameld worden over jeugdwerk (zowel qua aanbod, deelnemers, jeugdwerkers, organisaties, als de ondersteuning die het krijgt), en die ook grondig geanalyseerd worden, en beschikbaar gemaakt worden.
- De vraag stelt zich eveneens wie daarin de regierol dient op te nemen: ligt dit bij de (Vlaamse) administratie, bij het JOP, bij een of meerdere intermediaire organisaties, bij lokale besturen, ... ?
- Daarnaast stelt zich de vraag in welke mate in monitoring ook moet gaan om impactmeting. De wereld is te complex om makkelijk vast te stellen welke impact jeugdwerk heeft gehad; we moeten uitgaan van een contributiebenadering waarbij jeugdwerk een stukje van de oplossing bijdraagt.
- Het is nuttig om bij 'monitoring' steeds twee verschillende niveaus in gedachten te houden:
 - Niveau 1: kwaliteitsontwikkeling voor de (eigen) werkingen: vanuit de eigenheid van die werking haar impact verhogen, op welke manier dragen we bij aan uitdagingen?
 - Niveau 2: op Vlaams/bovenlokaal niveau: wat is er nodig, vanuit die maatschappelijke tendenzen, vanuit jeugdwerk, onderwijs, jeugdhulp, ... iedereen die impact heeft op kinderen en jongeren, wat kunnen zijn doen om positieve impact te hebben?

Aandachtspunt 2

Wat is de beste strategie om jeugdwerkaanbod duurzaam te verankeren en vergroten?

Wat is de beste strategie om jeugdwerkaanbod duurzaam te verankeren en vergroten:

- Meer ruimte geven aan nieuwe initiatieven (bv. via experimentele projectsubsidies), als instapmogelijkheid om door te kunnen groeien naar erkenning?
- Of net sterkere waardering en ondersteuning tonen naar (vaak vrijwillige) initiatieven toe met een langere traditie die al hun waarde hebben aangetoond en al veel jongeren bereiken, zodat die zeker blijven bestaan?

Of is dat een valse tegenstelling, en moeten beide naast elkaar bestaan? Wie bepaalt en bewaakt een goede balans tussen 'nieuwe' en bestaande jeugdwerkinitiatieven?

Nieuwe initiatieven

Wil je in Vlaanderen 'erkend' worden als jeugdwerk betekent dit in de praktijk meestal dat je wordt gesubsidieerd door de Vlaamse of lokale overheid volgens Vlaams Jeugddecree of door de reglementen van lokale besturen. Meestal gaat het over subsidiereglementen, soms kan het ook gaan om enkel een erkenningsprocedure. Met uitzondering van de bepalingen over erkenning uit het Jeugddecree voor landelijke/bovenlokale etc. verenigingen, is er geen overkoepelende of gedeelde visie over wat 'erkend jeugdwerk' precies inhoudt.

Erkennings- en subsidiereggeving kent vaak een Mattheüs-effect. Sterke verenigingen die reeds voldoende middelen hebben opgebouwd, soms vanuit een lange traditie, verwerven makkelijker meer middelen en ondersteuning.

De mogelijkheden van nieuw ontstane jeugd- en jongerenverenigingen om zich te laten erkennen als jeugdwerk en vervolgens beroep te kunnen doen op ondersteuning en/of middelen blijven beperkt. Vaak wordt er nog gedacht vanuit klassieke vormen van jeugdwerk. Nieuwe werkvormen binnen het jeugdwerk of werkingen die op het kruispunt zitten van jeugdwerkvormen en andere werkvormen zoals sportactiviteiten, huiswerkbegeleiding, etc. vallen makkelijk uit de boot.

Op Vlaams niveau is er weinig 'instapmogelijkheid' voorzien voor nieuwe verenigingen. Verenigingen die erkend willen worden moeten meteen voldoen aan dezelfde voorwaarden als alle andere verenigingen die reeds erkend zijn. We zien hier wel dat Vlaamse projectmiddelen nu vaak wordt gebruikt als opstap voor nieuwe verenigingen om daarna toegang te krijgen tot structurele Vlaamse middelen. We stellen vast dat ook een deel van de Europese middelen als opstap wordt gebruikt door verenigingen die zich nog niet tot het erkend jeugdwerk mogen rekenen, maar waarbij ze vervolgens wel toe kunnen werken naar een erkenning als jeugdwerkvereniging.

Op lokaal niveau liggen de regels rond erkenning en subsidiëring volledig in handen van lokale besturen, en is de kans groot dat regelgeving meer op maat gesneden is van bestaande organisaties dan dat deze kansen biedt voor nieuwe spelers of evoluties.

Kortom, het blijft bijzonder moeilijk voor "nieuw" jeugdwerk om erkend en vervolgens ondersteund of gefinancierd te worden door de Vlaamse of lokale overheid. Hier tegenover staat dat het jeugdwerklandschap gekenmerkt wordt door een grote doorstroom van jeugdverenigingen en veel nieuwe initiatieven van jongeren; het is een landschap dat per definitie sterk evolueert.

“Traditionele” initiatieven

Daartegenover staat een bezorgdheid rond meer wat men noemt traditioneel jeugdwerk, zoals lokale jeugdbewegingen, die ook geen of nauwelijks toegang hebben tot middelen. Lokale subsidies en ondersteuning vanuit lokale overheden zijn vaak zeer beperkt voor dit soort jeugdwerk, wat in contrast met hun populariteit en de kwaliteit van hun aanbod.

Dit soort jeugdwerk valt uit de boot bij bv. experimentele projectmiddelen. Een te grote focus op het belang van ‘nieuwe’ initiatieven kan makkelijk aangevoeld worden als een miskennen van heel wat bestaand jeugdwerk.

3.2 Erkenning²

*“Er zijn meer strategische en gecoördineerde inspanningen en middelen nodig om **het begrip, de zichtbaarheid en de geloofwaardigheid** van het jeugdwerk te vergroten als een afzonderlijk werkterrein. [...] (p.13)*

*Door een gemeenschappelijke taal te ontwikkelen, zoals een set gemeenschappelijke termen die bijdragen aan een generieke **definitie van het jeugdwerk**, creëren we een beter en breder begrip van dit werkterrein. [...] (p.13)*

*Om een betere erkenning van het jeugdwerk te bereiken, moeten de aanpak en mechanismen onderbouwd worden. Zo kan de **impact van het jeugdwerk** beter aangetoond worden, niet alleen de impact op individuen, maar ook op de lokale gemeenschappen en op de samenleving. Bij het formuleren van professionele standaarden moeten we bijzondere aandacht besteden aan het **vrijwillige jeugdwerk** om een beter inzicht te verwerven in hun bijdrage aan het werkveld. In het licht van de Europese Jeugdwerkagenda en gezien de situatie van jongeren in Europa, is er een duidelijke (niet-exhaustieve) **onderzoeksagenda** nodig rond jeugdwerk” (p. 13)*

*“Bruggen bouwen wat betreft **vorming en opleiding** moet verder gaan dan niet-formeel opleiding en niet-formeel leren te proberen integreren in onderwijscontexten. We moeten eerder werken aan een betere samenwerking tussen verschillende sectoren die hetzelfde doel nastreven.” (p.14)*

*“Ook voor **validatie, certificering en accreditatie** moeten we een gemeenschappelijk narratief creëren. Een erkend beroep moet gepaard gaan met een passend **opleidingstraject**.” (p.15)*

Kernwoorden: zichtbaarheid, geloofwaardigheid, gezamenlijk narratief, impact van (vrijwillig) jeugdwerk, onderzoek, erkenning van het opleidingstraject

² Noot: het gaat hier om erkenning van de uitkomsten van jeugdwerk, niet over erkenning van jeugdwerkorganisaties (dat wordt behandeld onder 4.1 Jeugdwerk laten groeien in Europa).

3.2.1 INIATIEVEN rond erkenning

BELEID			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Erkenning & subsidiëring van jeugdwerkenaanbod, aan de hand van structurele en projectsubsidies in het Jeugddecreet en via andere kanalen: zie bespreking daarvan bij het 'jeugdwerkenaanbod'.	Vlaamse overheid Lokale overheden	Doorlopend	> vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/regelgeving > vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/subsidies Voor lokale overheden is er geen algemene overzichtspagina: te bekijken per gemeente. Voorbeelden van lokale subsidieregeling: > Subsidies voor jeugdwerkinitiatieven Stad Gent > Ondersteuning voor jeugdverenigingen Antwerpen > Centen - miinleuven
Kadervorming en attestering: zie thema (3) 'kwaliteitsontwikkeling'.	Departement CJM	Doorlopend	> https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/kadervorming-en-attesten
Onderzoeken over jeugdwerk: zie thema (3) Kwaliteitsontwikkeling	Departement CJM	Doorlopend	> https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/onderzoek

BOVENBOUW			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
5-jaarlijks Congres #Jeugdwerkwerkt, en initiatieven die daarmee verbonden zijn:	De Ambrassade	1 ^{ste} editie 2018 2 ^{de} editie 2023	> www.jeugdwerkwerkt.be > Folder Nederlands > Folder Engels
Campagne vrijwilligers	De Ambrassade	Zomer 2023	> Over de campagne vrijwilligers De Ambrassade
Impactkader #jeugdwerkwerkt	De Ambrassade	Vanaf 2023	> Jeugdwerkeffect De Ambrassade
Lokaal impactkader	Komaf-partners	2024	> Jeugdwerkwerkt ook lokaal De Ambrassade
Onderzoek impact van het jeugdwerk + Lerend netwerk impact	De Ambrassade + UCLL	2021-2022 2024-2025	> ambrassade.be/nl/nieuws/onderzoeksproject-impact-van-jeugdwerk > Een verkennend onderzoek naar de impact van jeugdwerk (ucll.be)
Visienota's rond de maatschappelijke rol(len) van jeugdwerk	De Ambrassade & partners	doorlopend	>

WERKVELD			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Dag van de animator	VDS, Kazou en Jeugddienst Don Bosco + 250 werkingen	Elk jaar eind juli	> dagvandeAnimator.be
Dag van de Jeugdbeweging	Groep van 9 koepels	Elk jaar in oktober	> www.dagvandeJeugdbeweging.be
Dag van de beroepskracht Open jeugdwerk	Formaat	Jaarlijks	> formaat.be/nieuws/dag-van-de-beroepskracht-2021 > formaat-impuls.be/ > www.formaat.be/publicatie/de-impuls-van-formaat
Dag van de vrijwilliger, week van de vrijwilliger	Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk	Jaarlijks	> Week van de Vrijwilliger - Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk (vlaanderenvrijwilligt.be)
ComPas: competentiepaspoort voor jongeren in Antwerpen	Jeugddienst Stad Antwerpen, in samenwerking met o.a. jeugdwerkorganisaties	Doorlopend	> ComPas, het competentiepaspoort voor en door jongeren Antwerpen
Informeel overlegplatform rond opleiding en training van professionele jeugdwerkers	Docenten jeugdwerkvakken uit verschillende Hogescholen & De Ambrassade	Sinds 2023	> Contact: lisa.franken@ambrassade.be
Youthpass: Recognition tool for non-formal & informal learning in youth projects	Europese Unie		> https://www.youthpass.eu/en/Haven >

3.2.2 TOELICHTING initiatieven rond erkenning

Congres & campagne #Jeugdwerkwerkt

In 2018 organiseerde De Ambrassade het congres #Jeugdwerkwerkt, een agenda voor de toekomst. Hier werd (nieuwe) taal gegeven aan de waarde van het jeugdwerk in de vorm van het DNA van de jeugdwerk, een gedeelde MISSIE van het jeugdwerk en 5 UITDAGINGEN voor de toekomst.

In 2023 werd er een nieuw congres georganiseerd. Het doel van dit congres was o.a. het **versterken van de maatschappelijke positie en erkenning van jeugdwerk**. Op het congres en erna zal er ook een campagne opgestart worden over #Jeugdwerkwerkt. Naast erkenning, raakt het Congres ook aan andere pijlers van de Europese Jeugdwerkagenda's.

- Jeugdwerkaanbod: De gedeelde missie wordt samengevat als volgt: Jeugdwerk is een recht voor alle kinderen en jongeren. Hiermee spreekt het jeugdwerk in Vlaanderen expliciet de ambitie uit om méér kinderen en jongeren te bereiken met meer jeugdwerk(aanbod).
- Een gemeenschappelijke richting: het Congres formuleert ook gezamenlijke prioriteiten om als sector rond te werken, en zet hierrond participatieve trajecten op met de sector. Door bewust ruimte voor dialoog en gezamenlijke actie te creëren, geeft het Congres een impuls aan jeugdwerkontwikkeling.

> www.jeugdwerkwerkt.be

Zichtbaarheid jeugdwerk voor een breed publiek

Binnen het werkveld bestaan er voor sommige werkvormen enkel terugkerende initiatieven die een grote zichtbaarheid geven:

Dag van de jeugdbeweging

www.dagvandejeugdbeweging.be

Dag van de animator

dagvandeAnimator.be

Dag van de beroepskracht

formaat.be/nieuws/dag-van-de-beroepskracht-2021)

Onderzoek rond jeugdwerk

(Zie ook (3) Kwaliteitsontwikkeling)

Er liepen afgelopen jaren ook enkel onderzoeken specifiek gericht op jeugdwerk die erkenning van jeugdwerk ondersteunen

(afgerond) Onderzoek “Waarde van het jeugdwerk”, door AP Hogeschool in opdracht van Departement CJM

[Op zoek naar de waarde van het jeugdwerk. Onderzoeksrapport | Vlaanderen.be](http://Opzoeknaardevaardevanhetjeugdwerk.Onderzoeksrapport|Vlaanderen.be)

(lopend) Onderzoek “Impact van het jeugdwerk”, een samenwerking tussen UCLL & De Ambrassade,

ambrassade.be/nl/kennis/artikel/impact-van-jeugdwerk

(lopend) Onderzoek “Erkenning van de talenten en competenties van vrijwilligers”

Diverse RAY onderzoeken over Europese Jeugdprogramma's, soms met Vlaams onderzoeksluik (JINT + Departement CJM). Twee belangrijke invalshoeken bij RAY zijn het zichtbaar maken van competentieverwerving van jongeren/jeugdwerkers door deelname aan internationale projecten, organisatieontwikkeling bij de deelnemende jeugdwerkorganisaties. Deze onderzoeken dragen bij aan de erkenning van de waarde van internationalisering in jeugdwerk.

...

3.2.3 Aandachtspunten rond erkenning

Aandachtspunt 1

Hoe kan het hoger onderwijs een sterkere rol spelen in de opleiding van professionele jeugdwerkers en kennisopbouw over jeugdwerk?

Anders dan sommige andere Europese landen hebben wij in het hoger onderwijs geen basisopleiding tot jeugdwerker en bestaan er bijna geen aparte vakgebieden ‘jeugdwerk’ binnen andere opleidingen. Dit is één van de redenen waarom wij in Vlaanderen lager scores in enkel rangschikkingen en scores m.b.t. jeugdwerkontwikkeling die binnen Europees onderzoek naar jeugdwerk werd opgesteld³.

Die afwezigheid van een (al dan niet verplichte) formele ‘basisopleiding’ voor professionele jeugdwerkers in Vlaanderen zorgt voor er voor dat heel uiteenlopende profielen hun weg vinden naar het jeugdwerk, en daar onder de brede noemer ‘jeugdwerker’ aan de slag zijn. Dit wordt vaak net als een rijkdom aangehaald, omdat op dit manier heel uiteenlopende profielen en competenties voeding geven aan de jeugdwerkpraktijk. Dit wordt ook als noodzakelijk geacht, omdat verschillende werkvormen in het jeugdwerk (bv. cultuureducatie, open jeugdwerk, ...) verschillende sets van competenties vereisen. Ook zijn er verschillen tussen eerstelijns, tweedelijns, ... jeugdwerk. Er is wel een sterk gedeeld waardegedreven DNA (cfr. #jeugdwerkwerkt), maar de vraag stelt zich of dat voldoende basis is om een opleiding rond op te zetten.

Ondanks deze mogelijke bezwaren, is dit een thema waar veel jeugdwerkers bereidheid tonen in dialoog te gaan en de mogelijkheden te exploreren, omdat ook wel erkend wordt dat de afwezigheid van zo’n opleiding ook een gemiste kans is voor de erkenning van jeugdwerk.

In de vraag welke rol hoger onderwijs kan spelen een sterkere erkenning, kan naast de vraag of ze een basisopleiding moeten voorzien, ook nog sterker verkend worden hoe in allerlei bachelor- en masteropleidingen jeugdwerk een plek kan krijgen (bv. door gastlessen). Ook het sterker samenwerken rond stages in het jeugdwerk (bv. promoten van stageplaatsen door het werkveld) kan een manier zijn om de brug te slaan tussen het werkveld en hoger onderwijs.

Wat zeker ook samenhangt met de afwezigheid van jeugdwerk in hoger onderwijs, is het gebrek aan aandacht van onderzoek voor jeugdwerk beperkt (zie bespreking 4.2.3 Aandachtspunten rond kwaliteitsontwikkeling).

Dat er zowel in het hoger onderwijs als in het werkveld animo is om sterker samen te werken, blijkt door het in 2023 opgestarte “Kernkabinet”. Deze informele groep van docenten van jeugdwerkvakken in het Hoger Onderwijs, en waar De Ambassade en JINT ook op aansluiten, probeert op vlak van onderwijs en onderzoek door betere samenwerking en uitwisseling bakens te verzetten. Ze zoeken daarbij ook inspiratie in het buitenland via de activiteiten van de SNAC Education & Training en een studiebezoek naar Estland in 2024.

³ Zie o.a.:

Youth worker education in Europe. Policies, structures, practices

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/youth-worker-education-in-europe>

DIVERSITY OF PRACTICE ARCHITECTURES ON EDUCATION AND CAREER PATHS FOR YOUTH WORKERS IN EUROPE

<https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262400/Kiilakoski-final/525aef72-4871-1855-8fb2-72f2b7824d74>

Study on Youth Work in the EU

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5a8beedc-f0e1-11eb-a71c-01aa75ed71a1/language-en>

3.3 Kwaliteitsontwikkeling

*“(....) De vraag hoe de kwaliteit van het jeugdwerk verder ondersteund kan worden, gaat heel breed en omvat verschillende dimensies. Ze gaat van **de kaders** die kwaliteitsvol jeugdwerk verankeren, tot de manier die ontwikkeld moeten worden, van de **kwaliteitsborging** en de ontwikkeling van **kwaliteitsindicatoren** tot initiatieven om **competenties** te ontwikkelen, en van duurzame financiering op lange termijn tot de ontwikkeling van onderbouwd beleid en onderbouwde praktijk.” (p.9)*

*“(...) voor de kwaliteitsontwikkeling in het jeugdwerk is er vooral behoefte aan **duidelijkere structuren voor samenwerking en co-creatie** tussen alle niveaus en groepen stakeholders binnen de jeugdwerkgemeenschap. (....) Er moeten duidelijke, gecoördineerde processen in het leven geroepen worden om informatie te verspreiden, om een permanente dialoog te voeren en om samen te werken rond gemeenschappelijke kwaliteitsthema's.” (p.9)*

Kernwoorden: kwaliteitsontwikkeling, samenwerkingsstructuren, onderzoek, kennisopbouw en -verspreiding, opleiding van jeugdwerkers

3.3.1 INITIATIEVEN rond kwaliteitsontwikkeling

BELEID			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Staat van de Jeugd & JOP JeugdOnderzoeksPlatform (UGent, VUB en KULeuven). Daarin zijn vooral de secties rond vrije tijd en vrijwillig engagement relevant voor het jeugdwerk.	Departement CJM	Het JOP heeft een mandaat van 2021-2025	> www.jeugdonderzoeksplatform.be > vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/onderzoek/staat-van-de-jeugd > https://jeugdonderzoeksplatform.be/2024/01/01/resultaten-jop-monitor-2023-vrijgegeven/
Overheidsopdrachten onderzoek rond jeugdwerk en vrije tijd. O.a. rond waarde van jeugdwerk, digitaal jeugdwerk, sociale integratie, erkenning van competenties verworven door vrijwillig engagement, kadervorming, ...	Departement CJM	Periodiek	> https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/onderzoek-jeugd/onderzoeksprojecten/jeugdwerk > https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/onderzoek-jeugd/onderzoeksprojecten/vrijtijdsbeleving-van-jongeren
Netwerkgroep Jeugdonderzoek	Departement CJM	Doorlopend	> Netwerkgroep jeugdonderzoek Departement Cultuur, Jeugd & Media (vlaanderen.be)
Geattesteerde Kadervorming	Departement CJM	Doorlopend	> vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/kadervorming-en-attesten > ambrassade.be/nl/kennis/artikel/de-historiek-van-kadervorming ambrassade.be/nl/kennis/artikel/regelgeving-kadervorming-de-essentie
Integriteitsbeleid	Vlaamse overheid	Doorlopend	> vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/vlaams-jeugd-en-kinderrechtenbeleid/transversale-beleidsthemas-jeugd/integriteit-de-jeugdsector > ambrassade.be/nl/kennis/integriteit
Specifieke projectoproepen, bv. rond basisinfrastructuur en welzijn in het kader van het Relanceplan Vlaamse Veerkracht	Vlaamse overheid	Ad hoc	> Relanceprojecten voor de jeugdsector Departement Cultuur, Jeugd & Media (vlaanderen.be)
Projectoproep: versterken van het engagement van (potentiële) jonge vrijwilligers in het jeugdwerk	DCJM	2024	> projectoproep jong engagement.pdf > Projectoproep Ondersteunen van jong engagement

BOVENBOUW			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Commissie Jeugdwerk, thematische beleidswerkgroepen, vormingen en collegagroepen	De Ambrassade	doorlopend	> ambrassade.be/nl/commissies
Ondersteuning organisatieontwikkeling: beleidsplanningsproces ikv het Jeugddecree	De Ambrassade, JINT, Keki	periodiek	> ambrassade.be/nl/kennis/artikel/beleidsplanningcyclus
Vorming en netwerking voor jeugdwerkers	De Ambrassade, JINT, Keki, Bataljong	doorlopend	
Kwaliteitslabels Erasmus+ Jeugd EU	JINT	Sinds 2021	
Kwaliteitslabel Jeugdverblijfcentra RvE	Raad van Europa	doorlopend	> www.coe.int/en/web/youth/quality-label-for-youth-centres
Akkoord deontologisch en integer handelen	De Ambrassade	2019	> ambrassade.be/nl/nieuws/een-nieuw-akkoord-deontologisch-en-integer-handelen
Deontologisch kader voor jeugdambtenaren	Bataljong		> bataljong.be/deontologie
Jeugdlokalen.be: portaalsite voor kennisdeling en visieversterking rond jeugdlokalen	De Ambrassade	doorlopend	> www.jeugdlokalen.be
opkamp.be: portaalsite voor kennisdeling en visieversterking rond jeugdkampen.	De Ambrassade	doorlopend	> www.opkamp.be
Kennispagina's op www.demambrassade.be : Kennisontsluiting van actuele informatie over het jeugdwerk in Vlaanderen/Brussel en de historiek van jeugdwerk	De Ambrassade	doorlopend	www.deambrassade.be
Project Komaf: meer lokaal jeugdwerk en jeugdaanbod voor meer kinderen en jongeren.-	De Ambrassade, Keki, Jint, Bataljong	2021-2024	www.komaf.be

door informatie en inspiratie, door vormingen en begeleiding en door onderzoek en monitoring			
<i>Zie ook (1) jeugdwerkaanbod</i>			
Mentaal welzijn als prioriteit en generatiedoel, ondersteund door onderzoek en tools (Speelveld Mentaal Welzijn)	De Ambrassade, Pimento	Sinds 2022	https://ambrassade.be/nl/kennis/mentaal-welzijn
<i>Andere visienota's, zoals deze over diversiteit of lokale jeugdamtbenaren: zie (1) Jeugdwerkaanbod en (7) Beleidskaders.</i>			

WERKVELD

Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Kadervorming voor jeugdwerkers	46 verschillende jeugdwerkorganisaties (2021)	doorlopend	> vlaanderen.be/cjm/sites/default/files/2021-03/verenigingen-kadervorming-2021.pdf
Postgraduaat 'Open Jeugdwerk'	Formaat	2018-19-20-21 (geëindigd in '22)	> www.formaat.be/artikel/postgraduaat-open-jeugdwerk
Opleiding voor ervaren jeugdwerkers	Formaat, De Ambrassade, JES	2025	> https://ambrassade.be/nl/kalender/van-ervaren-jeugdwerker-naar-praktijkexpert-2025
Deontologische kaders jeugdwelzijnswerk	Uit de Marge	doorlopend	> www.uitdemarge.be/deontologie
Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten	Er is een "Jeugdnetwerk" dat alle jeugdorganisaties die lid zijn bundelt, zij worden vertegenwoordigd door Awel, Tumult en Pimento.	doorlopend	> kieskleurtegenpesten.be/over-kktp
Postgraduaat vrijwilligerswerk	AP hogeschool & Give a Day vzw	Sinds 2021	> Vrijwilligerswerk AP Hogeschool
Postgraduaat 'politisering in het sociaal werk'	samenwerking tussen de opleidingen Sociaal Werk van Arteveldehogeschool, HOGENT, Howest en UGent	Sinds 2022	> https://dunantacademie.ugent.be/programma/alle-opleidingen/D_A_24_25_PSW
Co-animator	VDS, Chiro, Kazou, KSA, Hannibal, Free-Time, ...	Sinds 2017	> https://ambrassade.be/files/attachments/.2901/Visietekst-co-animator.pdf
Start-animator	Tumult		> https://tumult.be/activiteiten/animatorcursussen/startanimatorcursus/
Initiatieven rond onderzoek bv. - Onderzoekstraject vrijwillig engagement in open jeugdwerk met een beroepskracht	Formaat	2025-2026	> https://formaat.be/onderzoekstraject-2025-2026-vrijwillig-engagement-in-open-jeugdwerk-met-een-beroepskracht

3.3.2 TOELICHTING bij initiatieven rond kwaliteitsontwikkeling

Staat van de Jeugd

Het JeugdOnderzoeksPlatform (JOP) heeft de opdracht om 5-jaarlijks een wetenschappelijk rapport op te stellen over de leefwereld van de Vlaamse jeugd. Dit wordt gedaan aan de hand van een grote bevraging bij kinderen en jongeren en noemen we de JOP-monitor. Decretaal staat dit omschreven als de 'staat van de jeugd'. Het JOP heeft daarnaast ook de opdracht om jeugdonderzoek te inventariseren en een databank hiervan te beheren. Het JOP treedt ook op als nationaal correspondent binnen het European Knowledge Centre for Youth Policy (ECKYP) en werkt mee aan de Youth Wiki.

- > www.jeugdonderzoeksplatform.be
- > vlaanderen.be/cim/nl/jeugd/onderzoek/staat-van-de-jeugd

Overleg- en netwerkorganen binnen de sector

Er zijn verschillende intra-sectorale netwerken en overlegorganen zoals bv.

- > de Commissie Jeugdwerk

ambrassade.be/nl/commissies

- > de thematische [beleidswerkgroepen](#) en vormingsreeksen van De Ambrassade
 - o beleidswerkgroep jeugdtoerisme
 - o beleidswerkgroep welzijn en integriteit
 - o beleidswerkgroep jeugdinfrastructuur
 - o beleidswerkgroep gelijke kansen en inclusie
 - o beleidswerkgroep jong engagement
 - o beleidswerkgroep jeugddecreeet
 - o beleidswerkgroep vorming
- > beleidswerkgroepregulitide Reflectiegroepen, ingericht door het Departement Jeugd, Cultuur en Media (klankborden voor beleid)
 - o Reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid
 - o Reflectiegroep (boven)lokaal jeugdbeleid.
 - o Reflectiegroep Europees en Internationaal Jeugd- en Kinderrechtenbeleid (non-actief sinds 2022)
- > De Werkgroep Jeugdwerk in Europa en de Collegagroep Internationaal van JINT
- > de Netwerkgroep Jeugdonderzoek, dat een platform biedt om uit te wisselen rond onderzoek naar jeugd

...

(Kader)vorming

De voorwaarden om kadervorming aan te bieden zijn vastgelegd in regelgeving in het jeugddecreeet.

- > www.vlaanderen.be/cim/nl/jeugd/kadervorming-en-attesten

De uitvoerende regelgeving rond kadervorming werd geëvalueerd in 2018 en in 2020 gewijzigd.

In 2025 waren er [49 jeugdvereniging](#) die geattesteerde kadervorming organiseerde voor (vrijwillige) jeugdwerkers.

Daarnaast zijn er (deels overlappend) nog andere jeugdwerkorganisaties die vanuit hun specifieke expertise vormingen aanbieden.

De intermediaireorganisaties De Ambrassade, Keki, JINT en Bataljong hebben een eigen aanbod naar beginnende en gevorderde (vrijwillige en professionele) jeugdwerkers toe in Vlaanderen.

Jeugdwerkers kunnen ook deelnemen aan een internationaal aanbod aan vormingen in het kader van Erasmus+ Jeugd.

De vernieuwde regelgeving van het Jeugddecreeet 2024 bepaalt dat organisaties die erkend zijn als landelijk georganiseerd jeugdwerk minstens 1 van de 6 modules "vorming" moeten aanbieden aan jeugdwerkers. Organisaties die erkend worden als

cultuur-educatief of informatie & participatie moeten de module vorming enkel realiseren onder bepaalde voorwaarden (afhankelijk van ingediende modules). Dit is een verplichting die voorheen niet van toepassing was en betekent dat de vorming van jeugdwerkers nog sterker een gedeelde verantwoordelijkheid wordt van alle erkende organisaties.

Formaat, JES en De Ambrassade hebben aan de hand van enkele leertuinen een reflectietraject voor de ervaren jeugdwerker op poten gezet: van ervaren jeugdwerker naar praktijkexpert.

<https://ambrassade.be/nl/nieuws/versterk-je-impact-reflectietraject-voor-ervaren-jeugdwerkers>

Ondersteuning voor organisatieontwikkeling: beleidsplanningsproces

Binnen de regelgeving voor de subsidiering van Vlaamse en bovenlokale jeugdverenigingen wordt er gewerkt met de voorwaarde om een 4, 5 of 6-jaarlijks een beleidsnota op te stellen. Deze beleidsnota beschrijft de gehele werking en formuleert strategische, operationele doelstellingen. Het bevat acties en indicatoren. Op basis van deze beleidsnota worden subsidies toegewezen.

Ze kunnen daarbij ondersteund worden door De Ambrassade en kunnen ook thematische ondersteuning krijgen van JINT (internationalisering) en Keki (mensenrechten).

> ambrassade.be/nl/kennis/artikel/beleidsplanningcvclus

Ook andere koepelorganisaties bieden ondersteuning bij het aanvragen van Vlaamse of andere subsidies voor hun lidorganisaties, zoals Uit de Marge, Formaat, Oranje vzw, Roots,

Integriteitsbeleid

In het Vlaamse decreet is verankerd dat Vlaamse erkende verenigingen verplicht zijn om een integriteitsbeleid te hebben.

> vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/vlaams-jeugd-en-kinderrechtenbeleid/transversale-beleidstemas-jeugd/integriteit-de-jeugdsector

Europese Kwaliteitslabels

Zowel vanuit de EU (ihkv de twee Europese Jeugdprogramma's, Erasmus+ Jeugd en het European Solidarity Corps) als bij de Raad van Europa (ihkv het Europese Platform voor Jeugdcentra) zijn kwaliteitslabels/accreditaties voorzien voor jeugdorganisaties, vrijwilligerswerkingen, en jeugdverblijfcentra. Deze labels erkennen en bestendigen de kwaliteit van deze werkingen en zijn een voorwaarde voor of bieden een duurzamere toegang tot Europese projectsubsidies. In Vlaanderen hebben heel wat jeugdorganisaties/verblijfcentra een of meerdere Europese kwaliteitslabels.

www.erasmusplusjeugd.be/actie/accreditiatie

www.europeansolidaritycorps.be/download/kl/

www.coe.int/en/web/youth/quality-label-for-youth-centres

Deontologische kaders

Er werden enkele deontologische kaders en codes opgesteld:

Deontologische handleiding voor het jeugdwelzijnswerk

> www.uitdemarge.be/deontologie/

Akkoord deontologisch en integer handelen

> ambrassade.be/nl/nieuws/een-nieuw-akkoord-deontologisch-en-integer-handelen

Deontologische regels voor jeugdbambtenaren

> bataliong.be/deontologie

Diversiteit & inclusie in het jeugdwerk

In het verleden (2016) schreef De Ambrassade en partners een visietekst over diversiteit in/en het jeugdwerk. In 2018 werd er ook een Masterplan diversiteit in/en het jeugdwerk opgesteld op initiatief van de minister van jeugd in samenwerking met de administratie, De Ambrassade, Bataljong en de jeugdwerksector. Tot 2020 nam ook 'jeugdwerk voor allen' de rol op om kinderen en jongeren met een beperking en/of in maatschappelijk kwetsbare situaties zoveel mogelijk kansen te geven tot deelname aan het jeugdwerk. In 2024 wordt door de Beleidswerkgroep Diversiteit en Inclusie een nieuwe versie voor de visietekst diversiteit in/en het jeugdwerk voorbereid.

Al dit voorafgaand werk wordt meegenomen of gerecupereerd in het nieuwe project Komaf. Komaf is een project geleid door Bataljong, JINT, het Kenniscentrum Kinderrechten en De Ambrassade van 2021 tot 2024, in opdracht van en met ondersteuning van de Minister van Jeugd. Dit project streeft naar meer en toegankelijker jeugdwerk en jeugdaanbod zodat meer kinderen en jongeren hun recht op vrije tijd ten volle kunnen benutten. (zie ook eerder bij 4.1 Jeugdwerk laten groeien in Europa)

- > ambrassade.be/nl/kennis/artikel/visienota-diversiteit-in-en-het-jeugdwerk
- > www.diversjeugdwerkvlaanderen.be
- > www.jeugdwerkvoorallen.be --> www.komaf.be

Jeugdlokalen

Deze kennispagina helpt jeugdverenigingen, eigenaars van jeugdlokalen, gemeentebesturen... bij het realiseren van een veilig onderdak voor elke jeugdvereniging, aangepast aan de behoeften van kinderen en jongeren. Deze website bundelt informatie om de kwaliteit van jeugdlokalen te verbeteren. Jeugdlokalen.be wordt beheerd door De Ambrassade:

www.ambrassade.be/themas/jeugdinfrastructuur

Kamp

Deze pagina ondersteunt en inspireert jeugdwerkorganisaties die meerdaagse verblijven met overnachting organiseren, zowel op praktisch als inhoudelijk vlak.

<https://www.ambrassade.be/themas/opkamp>

Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten

Dit netwerk bundelt de krachten om pesten in onderwijs, school, sport en gezin aan te pakken. Er is een "Jeugdnetwerk" dat alle jeugdorganisaties die lid zijn bundelt, zij worden vertegenwoordigd door Awel, Tumult en Pimento.

Begin 2022 lanceerde het netwerk een nieuw online kennis- en actieplatform rond pesten. Er zijn specifieke vormingen/materialen voor de doelgroep van jeugdwerkers rond (cyber)pesten. In september 2025 startte een nieuwe campagne.

- > allesoverpesten.be

3.3.3 Aandachtspunten rond kwaliteitsontwikkeling

Aandachtspunt 1

Hoe kunnen we vanuit een onderbouwd gemeenschappelijk kader werken aan kwaliteitsontwikkeling van en onderzoek naar de kern van jeugdwerk?

Er wordt in Vlaanderen slechts beperkt onderzoek verricht over jeugdwerk, zeker in verhouding met het bereik en omvang van jeugdwerk. Bestaand jeugdwerkonderzoek, uitgevoerd door hogescholen en universiteiten, is moeilijk te vinden en versnipperd.

Er wordt slecht beperkt onafhankelijk onderzoek opgestart vanuit hoger onderwijsinstellingen. Bestaand onderzoek is doorgaans beleidsgericht onderzoek in opdracht van de overheid. Er is geen verankering van jeugdwerk als onderzoeksthema in 1 of meerdere onderwijsinstellingen of onderzoeksnetwerken, en geen systematische disseminatie naar of overleg met de sector. Dit valt des te meer op in vergelijking met een aantal andere landen (zoals Duitsland, Nederland, Ierland) waar er beleids- of sectorinitiatieven zijn om systematisch aan kennisopbouw te doen over jeugdwerk, en deze initiatieven veelal gelinkt zijn aan een opleiding. Er zijn geen recente doctoraten te vinden, wel zijn er regelmatig eindverhandelingen, bachelor- of masterproeven over jeugdwerk, maar ontbreekt hier het overzicht en de kwaliteit varieert sterk.

Het resultaat is dat jeugdwerkpraktijk doorgaans meer praktijk- en waardegedreven dan kennisgedreven is, en dat ook veel basiskennis ontbreekt, ook over basisthema's zoals jeugdinfrastructuur, jeugdwerkprofielen, vrijwillig engagement, Ook leven daardoor soms veel aannames over jeugdwerk, waarbij het ontbreken aan recente empirische kennis en theoretische reflectie om die bevestigen of ontcrachten (bv. afname vrijwillig engagement).

Aan de kant van het werkveld is er ook geen gezamenlijke visie of strategie over een wenselijke onderzoeksagenda. Binnen jeugdwerkorganisaties zelf is er vaak slechts beperkte of geen interne capaciteit om betrokken te zijn in onderzoek, laat staan dit zelf op te zetten. Koepelorganisaties en bovenbouw nemen daarin wel initiatieven, maar zijn daar ook vanuit hun mandaat, eerder beperkt in en leggen de klemtoon op praktijkgericht onderzoek. Jeugdwerkorganisaties zetten zelf soms ook praktijkgericht onderzoek op, met het oog op kwaliteitsontwikkeling. Deze onderzoeken richten zich vaak op de eigen organisatienoden, achterban of specifieke werkvorm en worden niet altijd breder ontsloten.

Vanuit de jeugdwerkpraktijk is meer nood aan wisselwerking en dialoog met onderzoekers. Anders dan bij andere domeinen zoals bv. sociaal-cultureel werk bestaat momenteel geen vaste kern van onderzoekers/onderzoeksgroepen die actief betrokken zijn op het jeugdwerkveld en waar het werkveld beroep op kan doen om vanuit hun expertise en reflectie de jeugdwerkpraktijk verder te ontwikkelen. Er is dus structureel nood aan meer onderzoeksruimte en -tijd rond jeugdwerk.

Bij het JeugdOnderzoeksPlatform (JOP) is de aandacht voor specifieke onderwerpen over jeugdwerk eerder beperkt binnen het brede thema 'jeugd'. In 2021 werd een nieuw jaarplan van het JOP opgesteld waarin o.a. een betere valorisatie van onderzoeksresultaten en samenwerking met actoren in het jeugdwerk werd opgenomen. In de stuurgroep van het JOP wordt nu ook een vertegenwoordiger vanuit de Vlaamse Jeugdraad en het Jeugdwerk (vanuit de Commissie jeugdwerk) aangeduid. De decretale opdracht van het JOP is echter breed (gericht op jeugdbeleid & monitoring van de leefwereld van jongeren) en daarbinnen is geen scherpe focus op of aparte onderzoekslijn voor jeugdwerk. De opdracht van het JOP ligt ook sterk in het voorzien van monitoringscijfers, en minder op inhoudelijke reflectie rond de kwaliteit van jeugdwerkpraktijk.

De Vlaamse overheid schrijft regelmatig onderzoeksopdrachten uit over jeugdwerk, voor vooral beleidsondersteunend onderzoek. Er bestaat geen formele regeling hoe deze onderzoeksagenda wordt opgesteld. Wel kunnen de intermediaire organisaties op informele wijze input geven voor de onderzoeksagenda en worden ze mee uitgenodigd voor de Netwerkgroep Jeugdonderzoek.

Aandachtspunt 2

Hebben we nood aan een gecoördineerde visie en aanpak voor de opleiding van professionele jeugdwerkers?

Met de (toenemende) aanwezigheid van beroepskrachten in het jeugdwerk, stellen zich allerlei vragen rond het profiel, de opleiding en beroepsstatus van deze specifieke groep 'professionele' jeugdwerkers.

Een vaststelling is dat deze groep qua profiel **erg breed** is. Dit wordt ook net ook als sterkte gezien: afhankelijk van de context en organisatie, zijn andere competenties vereist (bv. open jeugdwerk-ondersteuner vs. een cultuureducatieve organisaties vs. jeugdbewegingsondersteuner vs.). Een argument is ook dat jeugdwerkers uiteindelijk vooral *on the job* getraind worden, en eigenlijk is dat goed, want we profileren ons toch altijd als de aanbieder van leerkanalen.

Ondanks de duidelijke sterktes, wordt toch bevraagd of er niet nood is aan een sterkere "gemeenschappelijke sokkel" voor professioneel jeugdwerk. Want de afwezigheid daarvan heeft ook heel wat nadelen, zoals het gebrek aan (h)erkenning van professioneel jeugdwerker als volwaardig en onderscheiden beroep.

De discussie valt te herleiden tot volgende subvragen:

(1) Hebben we nood aan een beroepsstandaard voor jeugdwerkers?

In Vlaanderen heeft het jeugdwerk **geen aparte beroepsstandaard**. Er bestaan anno 2025 geen scholing in het hogere onderwijs die opleiden tot het beroep van jeugdwerker (zie ook: Aandachtspunt 3.2.3 over hoger onderwijs). Vaak wordt jeugdwerk gesitueerd binnen het sociaal-cultuur werk en op zijn beurt binnen het sociaal werk, maar er zijn geen kwalificaties die leiden tot een diploma als ‘jeugdwerker’.

Er is ook geen gecoördineerde visie en aanpak voor de opleiding en verdere vorming van professionele jeugdwerkers. Ook bij het uittekenen van een beroepenstructuur in het **sociaal-cultureel werk** is er nooit gekozen voor het uitwerken van een apart profiel voor de jeugdwerker⁴. Binnen het **jeugdwelzijnswerk** worden in de deontologische code wel ook vereiste vaardigheden geformuleerd, op basis van de 4 functies van jeugdwelzijnswerk (zie deontologische handleiding). In het kader van de COVID 19-maatregelen werd “jeugdwelzijnswerker” overigens ook als essentieel beroep gekwalificeerd (in tegenstelling tot “jeugdwerker”). Voor de eveneens brede notie van ‘**cultuureducator**’, waartoe soms ook jeugdwerkers onder vallen, meer bepaald jeugdwerkers actief in cultuureducatieve verenigingen, bestaat er ook een beroepencluster en competentieprofiel⁵.

Het is tegelijk ook een vaststelling dat sociaal-cultureel werk slechts een van de vele opleidingen is in een groter (en groeiend) aanbod aan mens- en welzijnsgerichte opleidingen in het hoger onderwijs, en ook in slechts beperkte mate ‘leverancier’ van professionele jeugdwerkers. Een opleiding tot professioneel jeugdwerker exclusief vasthaken aan deze opleiding riskeert dan ook zijn doel te missen. Tegelijk is het wel de opleiding die veel aandacht besteed aan jeugdwerk als deelsector van sociaal werk, wat zich ook vertaalt aan een sterke doorstroom van studenten naar stageplaatsen in het jeugdwerk.

De vraag stelt zich welke voor- en nadelen het streven naar een beroepsstandaard met zich mee zouden kunnen brengen, het lijkt hoe dan ook een goede zaak deze vraag grondiger te onderzoeken.

(2) Competenties van jeugdwerkers: hebben we nood aan een competentiekader?

De enige competenties die uitgewerkt zijn voor vrijwillige jeugdwerkers zijn de competenties voor de geattesteerde kadervorming (animator, hoofdanimator en instructeur in het jeugdwerk). Om een kadervormingstraject (cursus, stage, evaluatie) te kunnen organiseren moet men kunnen aantonen dat deelnemers toewerken naar een lijst van competenties⁶.

In het verleden bestonden er enkele instrumenten die men kon gebruiken om competenties die jongeren verwierven in het jeugdwerk (los van deze kadervorming) zichtbaar te maken. We stellen vast dat deze instrumenten vandaag niet meer bestaan, denk hierbij aan Oscar of de C-stick van JES. Op het niveau van competenties van jeugdwerkers, bepalen organisaties zelf welke ze verwachten voor hun medewerkers; er is geen eengemaakt kader. Er bestaan momenteel wel ook Europese competentiemodellen voor jeugdwerkers, maar die zijn in Vlaanderen slechts beperkt gekend.

Onderzoek en rondvraag laat zien dat enerzijds competentiedenken omarmd wordt (zie recent onderzoek “[degelijke Kadervorming voor kwaliteitsvol jeugdwerk](#)”) maar tegelijk vormingsaanbieders er ook huiverachtig tegenover staan, vanuit een vrees dat er een rigide competentiekader opgelegd zou worden. Dat zou volgens hen diversificatie (in welke competenties vereist zijn voor specifieke functies) en een visie gebaseerd op groeikansen (competenties als iets dat je gaandeweg aan werkt doorheen je loopbaantraject, geen startpunt) belemmeren.

De afwezigheid van zowel een competentiekader voor professionele jeugdwerk als een beroepsstandaard zorgt voor een aantal beperkingen of lacunes:

- Er is, voorbij de attestering van vrijwilligers, geen visie of definitie rond wie zich een ‘jeugdwerker’ mag noemen en wat dit als beroepsstatuut inhoudt. Dat kan risico’s inhouden voor de kwaliteit van het beroep.
- Er is geen richtinggevend beleidskader of visie rond de verdere ontwikkeling van meer ervaren vrijwillige jeugdwerkers en voor beroepskrachten. Ook op een later moment in hun loopbaan blijven er noden om zich te verdiepen, ook omwille van veranderende noden bij jongeren. Dat soort noden worden nu meer ad hoc gedetecteerd en aangepakt (Bv. mediacoach: competentieprofiel), en jeugdwerkers en organisaties zijn daarin vooral zelfsturend.

⁴ Er werd gekozen om deze 5 profielen te onderscheiden: de gemeenschapswerker - de programmator en bemiddelaar cultuur en educatie - de begeleider sociaal-culturele activiteiten - de campagnewerker - de belangenbehartiger.

Zie [socius.be/beroepenstructuur-sociaal-cultureel-werk](https://www.vlaanderen.be/beroepenstructuur-sociaal-cultureel-werk)

⁵ www.vlaanderen.be/publicaties/de-beroepencluster-cultuureducator-en-het-competentieprofiel-voor-de-begeleider-van-kunstbeoefenaar

⁶ <https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/kadervorming-en-attesten>

- De focus op geattesteerde kadervorming als het enige traject richting een erkend statuut (animator/...) is beperkend, omdat het geen ruimte geeft voor elders verworven competenties (EVC) en andere soorten vrijwillig engagement in het jeugdwerk. (cfr. Discussie daarover in het onderzoek “erkenning geven aan competenties van jonge vrijwilligers van Joris de Bleser⁷).

De vraag stelt zich dus of we binnen onze Vlaamse context nood hebben aan eenduidige visie rond competentiekaders en verdere opleidingen voor jeugdwerkers.

Aandachtspunt 3

Hoe kunnen we de ruimte voor en kwaliteit van jeugdinfrastructuur waarborgen?

Vlaanderen kent een sterke traditie in jeugdwerkinfrastructuur. Zowel de Vlaamse overheid als de lokale overheden zorgen zo voor een **dak boven het hoofd van jeugdwerk**. Er zijn heel wat mogelijkheden om te investeren in jeugdwerkinfrastructuur (zie ook Jeugdwerkaanbod. Met de website www.jeugdlokale.be geeft De Ambrassade ook ondersteuning.

Er leeft echter wel een grote bezorgdheid over de huidige staat en kwaliteit van de jeugdinfrastructuur. Heel veel jeugdwerkingen zitten in **verouderde infrastructuur** die niet is aangepast aan de noden van jongeren.

Er is dus een **nood om blijvend te investeren in jeugdinfrastructuur**. Dit kan gaan van financiële ondersteuning zoals eerder vernoemd, maar ook in praktische ondersteuning zoals bijvoorbeeld het project infrastructuur van Formaat waarbij jeugthuizen beroep kunnen op andere organisaties die verfraaiingswerken, klussen, herstellingen of renovatiewerken kunnen uitvoeren.

Deze bezorgdheid moet ook gesitueerd worden in de bredere vraagstuk rond jeugdruimte: de vaststelling dat naast specifieke jeugdinfrastructuur er ook in de publieke ruimte vrije ruimte moet zijn en gemaakt worden waar alle (ook niet-georganiseerde) jongeren kunnen ‘hangen’ en jong zijn.

De vraag rond jeugdinfrastructuur heeft naast de zichtbare ‘fysieke’ component (jeugdlokale, speelpleinen, ...) ook steeds meer een online component: er zijn online kwalitatieve ruimtes die voldoen aan de kwaliteitsvereisten van digitaal jeugdwerk.

- > <https://www.formaat.be/project/project-infrastructuur>
- > <https://ambrassade.be/nl/nieuws/rapport-jeugdlokale-onderzoek>

Aandachtspunt 4

Is er een toename van tewerkstelling in het Vlaamse (open)jeugdwerk? En welke invloed heeft de toename van beroepskrachten een invloed op het aandeel vrijwilligers?

Vlaanderen kenmerkt zich door een sterke traditie van vrijwillig jeugdleiderschap. We hebben een sterke sector en die is op veel vlakken sterk vrijwilliggedreven. Die sterke rol van vrijwilligers wordt als een kwaliteitskeurmerk gezien; een essentieel onderdeel van het DNA van Vlaams jeugdwerk. Tegelijkertijd kenmerkt het voorbije decennium zich ook door een doorgedreven golf aan tewerkstelling in het jeugdwerk.

In de jeugdsector zien we dat voornamelijk aan de groei in beroepsprofielen dankzij de bovenlokale projecten voor geprofessionaliseerde jeugthuizen (of nu dus: open jeugdwerk). Oudere cijfers van het open jeugdwerk via Formaat tonen dat hoeveel het overgrote deel van haar leden louter op vrijwilligers werken, heeft ongeveer een vierde *een vorm van tewerkstelling*. Die aanwezigheid van een beroepskracht is vaak ook *nodig* voor de ambities die gesteld worden aan open jeugdwerk: er zijn veel verwachtingen en ze zijn erg breed. Professionele jeugdwerkers helpen om die waar te maken. De vraag is welke invloed dat heeft op het engagement van jongeren. Formaat zal hierrond een onderzoek doen.

Maar ook voor andere vormen van jeugdwerk stelt zich de vraag hoe de verhouding tussen beroepskrachten en vrijwilligers evolueert. Zo zijn er geregeld signalen dat door veranderend vrijwilligersengagement, meer of andere taken bij beroepskrachten komen te liggen. Het zou een goede zaak zijn om de vragen rond de evolutie in verhouding tussen vrijwilliger en beroepskrachten te onderzoeken, vanuit een aantal basisvragen:

- > Neemt de tewerkstelling in het jeugdwerk toe, zowel op Vlaams als op lokaal niveau? Is er een stijgende trend in het aantal beroepskrachten? Is dit van toepassing op de brede jeugdwerksector, of is dit vooral van toepassing in jeugdwerk dat vooral met doelgroepen in een maatschappelijk kwetsbare positie werkt (jeugdwereldzorgswerk, open jeugdwerk)?

> ⁷ <https://www.vlaanderen.be/cim/sites/default/files/2023-05/erkenning-competenties-samenvatting-onderzoeksrapport-finaal.pdf>

- > Is er een afnemende trends in aantallen vrijwilligers? In hoeverre is een groei van personeel in het jeugdwerk financieel haalbaar? Wat is de impact van groeiende VTE op de globale budgetten en dagdagelijkse werking van organisaties?
- > Welke invloed heeft het (toenemend) aandeel beroepskrachten op (het aandeel, profiel, motivatie, ... van) vrijwilligers?

3.4 Een gemeenschappelijke richting: de jeugdwerkgemeenschap (youth work community of practice)

*“Co-creatie en de inzet van de hele jeugdwerkgemeenschap zijn fundamentele voorwaarden om kwaliteitsvolle jeugdwerkpraktijken en –beleid te ontwikkelen. Hiervoor zijn ruimten nodig om goede praktijkvoorbeelden uit verschillende jeugdwerkvormen te **verkennen**, erover **uit te wisselen** en erop **verder te bouwen**. Dat kan via (digitale) **netwerken, platformen en andere middelen**, van lokaal tot Europees niveau. De **informatiedoorstroming, overleg en samenwerking** binnen de jeugdwerkgemeenschap zijn essentieel, zowel horizontaal als verticaal (p.10).”*

*Om te kunnen bloeien, heeft het jeugdwerk in Europa een gecoördineerde aanpak nodig van **leren, delen, ondersteunen en verder bouwen op jeugdwerkontwikkelingen** en goede praktijken van het lokale niveau naar het regionale, nationale en Europese niveau en omgekeerd.” (p. 10)*

*“Het jeugdwerk moet samenwerken om de kwaliteit te verbeteren en een **gezamenlijke aanpak** te bepalen voor jeugdwerkontwikkeling in Europa.” (p. 11)*

Kernwoorden: ruimte om te exploreren, horizontaal en verticaal overleg en connectie, samenwerkingen versterken

3.4.1 INITIATIEVEN rond een gemeenschappelijke richting en de jeugdwerkgemeenschap

BELEID			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Reflectiegroepen: zie (7) beleidskaders			
Betrokkenheid in Europese processen: zie (8) strategisch kader voor jeugdwerkontwikkeling			

BOVENBOUW			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Vijfjaarlijks congres #Jeugdwerkwerkt, met voor- en natraject.	De Ambrassade	2023, volgende editie in 2028	> ambrassade.be/nl/jeugdwerkwerkt2023
Jeugdwerktweedaagse	De Ambrassade	jaarlijks	> ambrassade.be/nl/kalender/jeugdwerktweedaagse-2022
Verschillende overlegplatformen: • Commissie Jeugdwerk • Thematische netwerkgroepen • Collegagroepen	De Ambrassade	doorlopend	> ambrassade.be/nl/commissies
Thematische strategische partnerschappen Internationaal networkings- en vormingsaanbod	JINT	doorlopend	> www.jint.be/jint-als-netwerkpartner > www.salto-youth.net/
Vlaamse Jeugdraad: standpuntinname rond jeugdwerkthema's	Vlaamse Jeugdraad	doorlopend	> www.vlaamsejeugdraad.be Visit
Visienota's: zie bij (1) Jeugdwerkaanbod en (7) Beleidskaders			

WERKVELD			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Congressen van koepelorganisaties, gericht op leden en/of de bredere sector	Verschillende erkende jeugdwerkorganisaties	Periodiek	

Visieontwikkeling voor bepaalde werksoorten zoals bv. open jeugdwerk, jeugdwelzijnswerk, speelpleinwerk, ... en afbakening van de maatschappelijk rol van jeugdwerk (bv. rond mentaal welzijn van jongeren).	Verschillende erkende jeugdwerkorganisaties & bovenbouw	Doorlopend	> www.speelplein.net/overspelen/nl > waarwarenwegebleven.mystrikingly.com/ > www.uitdemarge.be/jeugdwelzijnswerk/ > Speelveld mentaal welzijn De Ambrassade
Thematische lerende netwerken	Verschillende erkende jeugdwerkorganisaties & bovenbouw	Projectmatig of doorlopend	
Jeugdwerkexpertise in verschillende (cross-sectorale) platformen	Verschillende erkende jeugdwerkorganisaties & bovenbouw	Doorlopend	
Ikorganiseer.be	Formaat, KSA, Chirojeugd Vlaanderen, Scouts en Gidsen Vlaanderen, Vi.be, Bataljong, De Ambrassade,	Doorlopend	> ikorganiseer.be
Vertegenwoordiging in internationale koepels, netwerken of platformen. Bv. Formaat zit bij ECYC, VDS zit bij IPA, Chiro bij Fimcap,	Verschillende erkende jeugdwerkorganisaties	Doorlopend	> www.ecyc.org > VDS gaat internationaal! Speelplein.Net > Chiro en FIMCAP >
DOEMAMEE	De Genereuzen en de jeugdbewegingen	2024 - ...	> https://doemamee.be/

3.4.2 **TOELICHTING initiatieven rond een gemeenschappelijke richting en de jeugdwerkgemeenschap**

De Ambrassade

De Ambrassade zet jeugd, jeugdwerk, jeugdinformatie en jeugdbeleid op de kaart. De Ambrassade krijgt de decretale opdracht om de jeugdsector in Vlaanderen te ondersteunen. Ze speelt hiermee ook een belangrijke rol om de sector bij elkaar te brengen om verschillende manieren (bv. commissie jeugdwerk, jeugdwerk2daagse, collegagroepen, ...) en zet op deze manier sterk in op het creëren van een gemeenschappelijke richting voor het jeugdwerk in Vlaanderen.

www.ambrassade.be

Congres #Jeugdwerkwerkt en andere congressen

Toelichting bij Congres #Jeugdwerkwerkt: zie thema 'Erkenning'.

Thematische Europese strategische partnerschappen & vormingen

JINT neemt deel aan verschillende thematische strategische Europese partnerschappen rond jeugdwerk. Deze partnerschappen biedt kansen voor organisaties en individuen in het jeugdwerk om vanuit Vlaanderen structureel samen te werken rond, uit te wisselen over en zich te laten inspireren door jeugdwerkontwikkeling in andere landen. Deze aanpak bestond reeds langer, maar het aantal strategische partnerschappen (en kansen daarbinnen) zijn sterk toegenomen vanaf 2021.

Daarnaast zijn nationale/internationale JINT-vormingen en netwerkenmomenten een opstap naar samenwerking en gedeelde visievorming binnen Vlaanderen zelf.

www.jint.be/kalender

www.jint.be/jint-als-netwerkpartner

Thematische lerende netwerken

Onder meer De Ambrassade en Uit de Marge zetten hun schouders onder thematische lerende netwerken, bv. rond meisjeswerk, kinderen en jongeren met vluchtverhaal, jeugdobbouw, kinderen en jongeren in armoede, digitaal jeugdwerk, ... Deze lerende netwerken zorgen niet alleen voor kennisdeling en -opbouw, maar bevordert ook gemeenschapsvorming in deelgroepen in het jeugdwerk (bv. meisjeswerk).

3.4.3 **Aandachtspunten rond een gemeenschappelijke richting**

Aandachtspunt 1

Hoe kunnen we een gemeenschappelijke richting blijven uitgaan, in competitieve omstandigheden?

Het is belangrijk te erkennen dat vormen van competitie spelen op verschillende niveaus. Bijvoorbeeld:

- > **Decretale middelen van jeugdorganisaties:** elke nieuwe erkenningsronde dienen meer en meer organisaties een dossier in om erkend te worden als jeugdwerk. De concurrentiestrijd blijft groot en wordt soms zelfs groter (als de middelen niet volgen). Meer jeugdwerkorganisaties zorgen voor meer jeugdwerk voor meer kinderen en jongeren. Dat is aan te moedigen. Op voorwaarde dat we wel in een gemeenschappelijke richting blijven uitgaan. Hoe zorgen we ervoor dat iedereen blijft streven naar de gemeenschappelijke missie en visie, vanuit dat DNA van de jeugdwerker, in gedachten houden dat iedereen meer en meer vanuit een USP moet werken?
- > **Tussen overheden en organisaties:** wat met concurrentie tussen lokale overheden en organisaties over en in de strijd om animatoren aan te trekken, die van de lokale overheden een veel hogere vergoeding kunnen krijgen?
- > **Op microniveau, voor vrijwilligers:** in lokale context kunnen organisaties elkaar bestrijden om geëngageerde vrijwilligers te vinden, het gaat om een war on talent in en net buiten de sector. Die strijd gaat ook voorbij de sector zelf: er zijn ook heel veel andere statuten mogelijk voor jongeren, zoals in ondernemerschap, studentenwerk, ...die hun beschikbaarheid als vrijwilliger onder druk zet. Hoe kunnen we voorbij de competitie kijken, door de situatie om te denken of te zoeken naar mogelijke samenwerking of zelfs win-wins?

3.5 Verder dan de jeugdwerkgemeenschap

*“Het is belangrijk om **de waarde van het jeugdwerk te tonen** en om **structurele en strategische samenwerking** te faciliteren en te stimuleren met andere relevante sectoren voor jongeren.*

De jeugdwerkgemeenschap moet doelgericht samenwerken met andere sectoren, zowel openbare als particuliere, om relevant te blijven voor jongeren en vooruitgang te boeken wat betreft de erkenning, innovatie en duurzaamheid van het jeugdwerk.” (p. 12)

Kernwoorden: waarde van jeugdwerk tonen, doelgericht cross-sectoraal & multidisciplinair samenwerken, synergiën opzoeken om jongeren te bereiken en ondersteunen

3.5.1 INITIATIEVEN rond cross-sectorale samenwerking

BELEID			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
JKP OD 3.2.1: het versterken van vrijwillige inzet ontwikkelde competenties door kruisverbanden	Minister van Werk, Minister van Brussel, Jeugd en Media, Minister van Onderwijs	2020-2024	> vlaams-jeugd-en-kinderrechtenbeleidsplan_2020-2024.pdf
JKP OD 4.2.1, Actie 3: duurzame bruggen tussen jeugdhulp, jeugdwerk en andere vrijetijdsorganisaties	Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding en Minister van Brussel, Jeugd en Media	2020-2024	> vlaams-jeugd-en-kinderrechtenbeleidsplan_2020-2024.pdf
Zie ook “Beleidskaders” voor meerdere beleidskaders buiten het domein Jeugd, die relevant zijn voor jeugdwerk en daar rekening mee houden: o.a. Logiesdecreet, BOA-decreet,	Verschillende beleidsdomeinen		
Projectoproep ‘Jongeren en politie’	Minister van jeugd	2022-2024	> www.vlaanderen.be/cjm/nl/nieuws/lancering-projectoproep-jongeren-en-politie
Vlaams actieplan dak- en thuisloosheid waarin jeugdwerk als partner benoemt wordt De Vlaamse regering zou een nieuw actieplan voorbereiden.	Minister van Wonen	2020-2024 2026-	> Actieplan voorkoming bestrijding dak- en thuisloosheid 2020 2024.pdf
Stimuleren van samenwerking rond het welzijn van jongeren, tussen jeugdwerk en andere actoren, met focus op consult & psycho-educatie: • Overkophuizen • Eerste lijnspsychologen (jeugdwerk-jeugdwelzijn) • Huizen van het kind	Agentschap Opgroeien, ...		> Hoofdpagina Overkop Huizen > OverKop-huizen Opgroeien > Eerstelijnszones
Taskforce & Masterplan Jeugdkampen	Kabinet Jeugd, CJM, DA, CJT, VVSG, Brandweer, Bataljong, ...		> Masterplan door de jaren heen
Kampcharter	VVSG, CJT, De Ambrassade, VVJ, Vlaamse overheid & jeugdorganisaties		> Kampcharter Op Kamp - De Ambrassade
Generatiedoel Ruimte, met oa vsieontwckeling	De Ambrassade & partners		> Generatiedoelen De Ambrassade

BOVENBOUW

Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Projectsubsidies & strategische samenwerkingen	JINT	Doorlopend	> www.jint.be/subsidies
Maak Samen Tijd Vrij: brug tussen jeugdhulp en jeugdaanbod (toolbox)	Bataljong & De Ambrassade	2021	> ambrassade.be/nl/nieuws/maak-samen-tijd-vrij
Dig It UP - jaarlijkse inspiratiefestival over digitale cultuureducatie	De Ambrassade, Mediawijs, JEF, publiq, Stad Antwerpen	Jaarlijks	> https://www.mediawijs.be/nl/digitup2024
Kindvriendelijke steden en gemeenten	Bataljong		> https://bataljong.be/boost-je-kennis/kindvriendelijke-steden-en-gemeenten
Generatiedoel werk - straffe samenwerking met VDAB	DA, VDAB	Afgerond, maar blijft wel bestaan	

WERKVELD

Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Wereldspelers & Wereldspelers 2.0: verbinden opvang voor vluchtelingen met jeugdaanbod + ondersteunen jeugdwerk om met k&j op de vlucht te werken	Tumult, met Fedasil, DA, Bataljong, Vlaamse overheid en gemeenten als partners.	2.0 vanaf 2022	> www.wereldspelers.be
Vormingsaanbod voor professionals (uit andere sectoren) gestoeld op jeugdwerkexpertise zoals bv. JES Academy	JES		> jesacademy.be
Bovenlokaal jeugdwerk (geprofessionaliseerde jeugdhuisen)	Bovenlokale jeugdhuisen (ondersteunt door Formaat)	Doorlopend	> www.formaat.be/thema-categorie/bovenlokaal-jeugdwerk
HAVEN COOP - ondersteuning van jonge ondernemers	HAVEN	Doorlopend	> www.havenvoorjongeondernemers.be/partners
Sound Track	Poppunt en Formaat	Doorlopend	> www.formaat.be/artikel/sound-track
Baanbrekers	FORMAAT BAANBREKERS	Doorlopend	> www.baanbrekers.be/
Amusee Vous	Bamm! + kunstenaars, musea & jongeren	Doorlopend	> www.amuseevous.be/wat-doen-we#expertise
Traject rond stedelijk leiderschap	JES, Formaat, Chiro, StampMedia, BAM....	Doorlopend	> jes.be/destemvanjongeren/stedelijkleiderschap/
Jeugdwerkmethode op scholen via vormingen: zorgt voor toeleiding naar jeugdwerk en kennis maken et non-formeel leren	Pimenton, nature vzw, De Aanstokerij ...	Doorlopend	
Verbindingsambassadeurs		Maart 2021 tot februari 2023	> https://www.vlaanderen.be/samenleven/nieuwsberichten/verbindingsambassadeurs-jeugdwerk
NAFT-trajecten	Lejo, Groep intro		> https://lejo.be/onderwijstraject/naadloze-flexibele-trajecten-naft/ > https://www.groepintro.be/_library/_files/GroepINTRO_Flyer-NAFT_(1).pdf
Open kamp	Scouts en Gidsen Vlaanderen & Fedasil		> https://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/leiding/ondersteuning/leiding/diversiteit/open-kamp
TAJO: toekomstateliers voor jongeren	TAJO en partners uit privé en middenveld		> https://tajo.be

3.5.2 TOELICHTING initiatieven rond cross-sectorale samenwerking

Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024

In het JKP zet OD 3.2.1 in op het versterken van vrijwillige inzet door **ontwikkelde competenties door kruisverbanden**. Het jeugdwerk wordt betrokken bij een aantal sector-overschrijdende initiatieven (linken met Werk en Onderwijs).

- > Actie 1 “We bouwen verder op jong maatschappelijk ondernemerschap en ondernemend onderwijs. We hebben oog voor de talenten en competenties die groeien en versterkt worden via jeugdwerk, vrijwillig engagement en jongereninitiatieven. We stimuleren jonge ondernemingszin door **samenwerkingen aan te gaan met het jeugdwerk en zorgen ervoor dat jeugdwerk structureel als partner betrokken wordt bij een aantal projecten.**”(Verantwoordelijke ministers: Minister van Werk, Minister van Brussel, Jeugd en Media, Minister van Onderwijs. 2020-2024)
- > Actie 2 “We kiezen voor het betrekken van **de jeugdsector** bij het opzetten van **een digitaal instrument ter ondersteuning van verenigingen**. Zo komen we tegemoet aan de vraag van het verenigingsleven om de toegang tot (publieke) dienstverlening te vergemakkelijken. Op lange termijn zorgen we voor een verdere administratieve vereenvoudiging.” (Verantwoordelijke minister: Minister van Brussel, Jeugd en Media, timing: 2020-2024)
- > Actie 3 “We verbreden het STEM-actieplan en de STEM-academie door het **uitdrukkelijk betrekken van jongeren en jeugdorganisaties**. We zetten in op de opleiding van jongeren als begeleider van een STEM-academie. We hebben hierbij specifieke aandacht voor maatschappelijk kwetsbare jongeren. Deze opleiding kan worden versterkt door integratie in de bestaande ‘monitor’-opleiding. Bijkomend zorgen we ervoor dat **jeugdorganisaties betrokken worden in het stakeholdersoverleg ter voorbereiding van het STEM-actieplan.**” (Verantwoordelijke ministers: Minister van Werk, Minister van Brussel, Jeugd en Media, Minister van Onderwijs. 2020-2024)

In het JKP stelt OD 4.2.1, Actie 3: “We bouwen verder aan duurzame bruggen tussen jeugdhulp, jeugdwerk en andere vrijetijdsorganisatoren. We faciliteren de samenwerking tussen relevante actoren zodat ze elkaar vlot weten te vinden. Lokale samenwerkingsverbanden worden aangemoedigd. We verbreden de expertise naar doelgroepen waar er sprake is van ondergebruik van het aanbod (zoals jongvolwassenen, jongeren in beveiligend verblijf of gemeenschapsinstellingen en gezinnen met jonge kinderen). De samenwerking vindt haar grondslag in het kinderrechtendiscours, projecten die sterk inzetten op regionale samenwerkingsverbanden en andere actieplannen zoals ‘Generatie Veerkracht’. De samenwerkingsverbanden werken zo sterk mogelijk binnen bestaande werkingsgebieden van zorg en welzijn”

- > ikp.vlaanderen

Projectoproepen Minister van jeugd of Vlaamse regering

Vanuit de Vlaamse regering worden verschillend projectoproepen gelanceerd die vaak op het kruispunt van sectoren staan, bijvoorbeeld:

Projectoproep “Jongeren en politie”

Doel van de projectoproep is een duurzame en structurele samenwerking tot stand brengen tussen jeugdorganisaties, lokale politiezones en een neutrale, onafhankelijke actor

- > www.vlaanderen.be/cjm/nl/nieuws/lancering-projectoproep-jongeren-en-politie

Verbindingsambassadeurs voor het Jeugdwerk

Met deze subsidieoproep wil men meer diversiteit binnen brengen binnen de verschillende vormen van jeugdwerk. Het hoofddoel is dat kinderen en jongeren de mogelijkheid moeten hebben te kiezen tussen verschillende jeugdwerkvormen, in eigen buurt of verder weg, ongeacht hun diverse achtergrond.

www.integratiebeleid.vlaanderen.be/verbindingsambassadeurs-voor-het-jeugdwerk-geselecteerde-projecten

Subsidies en kansen voor cross-sectorale samenwerking

In de Europese subsidiemogelijkheden is cross-sectorale samenwerking eerder de norm de uitzondering. In de praktijk zijn er veel projecten waar naast erkende jeugdwerkorganisaties bv. academische partners, onderwijsactoren, kunst- en cultuur, welzijns- en sportorganisaties aan deelnemen. Ook de thematische strategische Europese partnerschappen waar JINT aan deelneemt (bv. rond inclusie, innovatie, mentale gezondheid, digitaal jeugdwerk, ...) samen met Vlaamse jeugdwerkpartners zitten op het snijvlak van veel sectoren en zijn een plek waar kruisbestuiving plaatsvindt.

- > <https://jint.be/jint-als-netwerkpartner>

Cross-sectorale initiatieven in het werkveld

Samenwerking met andere sectoren is voor het Vlaamse Jeugdwerk een evidentie. Zowel op lokaal, bovenlokaal en Vlaams niveau werken jeugdwerkverenigingen op vele kruispunten samen. Zie hiervoor ook de lijst van initiatieven hierboven vermeld, die alles behalve volledig is.

We kunnen verschillende soorten cross-sectorale initiatieven onderscheiden:

- > Concrete samenwerking met andere partners om projecten op te starten
- > Jeugdwerk die een brugfunctie vervult naar andere sectoren
- > In sommige gevallen speelt het jeugdwerk een brugfunctie
- > Jeugdwerk dat een vertaalslag maakt van beleid naar kinderen en jongeren en vica versa

Vaak is cross-sectorale samenwerking minder zichtbaar.

3.5.3 Aandachtspunten rond cross-sectorale samenwerking

Aandachtspunt 1

Hoe kunnen we vanuit jeugdwerk meer samenwerken met andere domeinen, vanuit ons DNA en zonder onze eigenheid te verliezen?

Het is een balanceeroefening om in cross-sectorale samenwerkingen de **eigenheid van jeugdwerk te bewaken en haar principes en deontologie te verduidelijken**. Het jeugdwerk zet kinderen en jongeren centraal en vertrekt vanuit hun noden en behoeften en gebruikt eigen methodieken. In andere sectoren staan andere doelstellingen voorop. Soms ontstaat er dan een mismatch bij samenwerkingen. Dat risico is het grootst bij instanties die jongeren eerder als “moeilijke groep” benaderen en waar eerder de ‘klacht’ overweegt of het uitgangspunt is (bv. politie, tewerkstelling,) terwijl bij jeugdwerk het geloof in de kracht van kinderen en jongeren overweegt. Jeugdwerk wordt op deze manier door andere sectoren vaak nog te weinig naar waarde geschat. Dit creëert de angst binnen het jeugdwerk om geïnstrumentaliseerd te worden of te snel in het hokje van ‘vrije tijd’ gestoken te worden.

In cross-sectorale samenwerking is het daarom zeer belangrijk dat er goede afspraken worden gemaakt vanaf het begin. Het is voor jeugdwerk een uitdaging om zijn manier van werken en eigenheid binnen andere sectoren te laten gelden, gezien jeugdwerk vaak het ‘kleine broertje’ is naast stakeholders met meer middelen of maatschappelijk gewicht zoals onderwijs, justitie, welzijn, Spanningen die we aanvoelen:

- De verwachtingen of rollen over/van het jeugdwerk zijn of worden toegewezen liggen niet in lijn met wat het jeugdwerk is of de capaciteiten die er zijn
- Jeugdwerk worden door andere sectoren te vaak gezien als een middel om problemen op te lossen (instrumentalisering) ofwel als gewoon ‘spielerei’ (vrijblijvend vrijetijdsaanbod zonder pedagogie). Op een juiste manier communiceren hoe jeugdwerk zowel maatschappelijk relevant als speels wil zijn, is een uitdaging.

Dit leidt tot een aantal kritische vragen:

- Op welke manier kunnen we onze jeugdwerkmethodiek laten binnenkomen bij andere sectoren? Hoe zorgen we ervoor dat verschillende actoren die in contact komen met kinderen en jongeren handelen vanuit het DNA van de jeugdwerker, zodat we cross-sectoraal het leven van kinderen en jongeren beter kunnen maken? Een suggestie is om de kracht van de kadervorming (en specifiek: de begeleiderhouding) meer te verankeren en verspreiden.
- Op welke punten moeten we - hoezeer we ook overtuigd zijn van de jeugdwerkmethodiek - de kracht en eigenheid van andere sectoren respecteren?
- Op welke domeinen kunnen en moeten we meer leren van andere sectoren?
- Is de vrees ‘onze eigenheid’ te verliezen wel gegrond? Is het DNA van jeugdwerk niet veel krachtiger dan we denken, en staan we niet sterk genoeg in onze schoenen? Misschien is die vrees vooral van toepassing in andere landen, waar jeugdwerk nog meer moet knokken om haar bestaansrecht?
- Moeten we als jeugdwerkers niet vaker leren denken vanuit het ecosysteem dat kinderne en jongeren omgeeft? (cfr. breed jeugdbeleid)? Dus onszelf zien als één van de partners in de ontplooiing van kinderen en jongeren, en actief samenwerking opzoeken met andere soorten partners (de formele leercontext van onderwijs, de andere informele contexten van cultuur, sport, ...).
- Daarbij ook een vaststelling dat sommige kinderen ook wel nood hebben aan een meer gestructureerde leercontext in de vrije tijd, en die eerder vinden in andere sectoren (bv. sport, kunstacademie, ...) dan het jeugdwerk.
- Op Vlaams niveau is er openheid voor cross-sectorale samenwerkingen (bv. in het kader van het JKP), maar hoe komt het dat op lokaal niveau soms heel weinig samenwerkt wordt door organisaties uit jeugd, cultuur, sport, ...? Soms denken we dat het niet kan, maar misschien vooral een kwestie van mindset?
- We moeten er ons voorbehouden te snel te spreken over ‘instrumentalisering’ van zodra er een pedagogisch of maatschappelijk doel is of niet-jeugdwerksectoren betrokken zijn. Jeugdwerk neemt een rol op zich om kinderen en jongeren te prikkelen om hun potentieel te ontdekken. Dat kan vanuit bepaalde waarden en thema’s (bv. in de jeugdbewegingen: warm jeugdwerk) en ook via concrete activiteiten en samenwerkingen (bv. in jeugdwerkwijnswork: contact met de beroepswereld zoals in TAJO). Belangrijk is dat daarbij dat dit vrijwillig blijft, vertrekt vanuit ontspanning en spel maar tegelijk een duidelijk doel heeft en dus niet vrijblijvend is.

3.6 Innovatie en nieuwe uitdagingen

*“Het jeugdwerk moet in die mate ontwikkelen dat het voor alle jongeren als **een vangnet** kan dienen in tijden van onzekerheid. Bevordering **van geestelijke gezondheid** is daar een cruciaal onderdeel van. Jeugdwerkers moeten projecten opzetten die de geestelijke gezondheid van jongeren bevorderen, in het bijzonder van jongeren uit kwetsbare situaties. (p.15)*

*“Jeugdbeleidsmakers moeten een constructieve dialoog aangaan met jongeren en jeugdwerkers om **veerkrachtige jeugdwerkstructuren** op te zetten gebaseerd op onderbouwde innovatiebeginselen zoals **langetermijndenken, reflexiviteit en strategisch jeugdwerk** (in plaats van projectmatig jeugdwerk).” (p.15)*

Kernwoorden: veerkrachtige jeugdwerkstructuren, langetermijnvisie, reflectiviteit, maatschappelijke dimensie van jeugdwerk, digitalisering, digitaal jeugdwerk, mentale gezondheid

3.6.1 INITIATIEVEN rond innovatie en nieuwe uitdagingen

BELEID			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
JKP OD 5.1.1, Actie 2: Jeugdwerkers als nieuwe doelgroep van Mediaccoach opleiding.	Minister van Cultuur, Minister van Onderwijs en Minister van Brussel, Jeugd en Media	2021-2024	> jkp.vlaanderen
JKP OD .1.2, Actie 2 actieve rol van kinderen en jongeren als ‘makers’ in digitaal jeugdwerk	Minister van Brussel, Jeugd en Media (2020-2024).	2020-2024	> jkp.vlaanderen
JKP OD 1.2.2 actie 3 rond mentaal welzijn	Minister van Brussel, Jeugd en Media	2021-2024	> jkp.vlaanderen
Onderzoek Digitaal jeugdwerk in Vlaanderen	IMEC iov Departement Cultuur, Jeugd & Media	2021	> vlaanderen.be/cjm/nl/nieuws/onderzoek-naar-digitaal-jeugdwerk-vlaanderen
Experimentele jeugdwerkprojecten	Jeugddecreeet	doorlopend	> https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/subsidies-jeugd/experimentele-projecten
Samenwerking rond jeugd welzijn: zie ook ‘verder dan de jeugdwerkgemeenschap (4)			

BOVENBOUW			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Traject digitaal jeugdwerk & lerend netwerk digitaal jeugdwerk	Ambrassade, JINT + sector	2021-2022	> ambrassade.be/nl/kalender/inspiratiedag-digitaal-jeugdwerk > ambrassade.be/nl/nieuws/oproep-meer-leren-over-digitaal-jeugdwerk-in-finland > www.jint.be/nieuws/digitaal-jeugdwerk-das-meer-dan-enkel-online-activiteiten-aanbieden
Strategisch Europees partnerschap rond Digitaal Jeugdwerk	JINT & partners	2021-2027	> www.jint.be/digitaal-jeugdwerk
Europees onderzoek rond digitaal jeugdwerk - Vlaamse luik (RAY DIGI)	JINT & VUB	2022-2023	> De rol van digitalisering in jeugdwerk en non-formeel leren in de context van de Europese jeugdprogramma's JINT
Netwerking rond duurzaamheid van de jeugdsector	Transitienetwerk PULSE, De Ambrassade en partners		> www.pulsenetwerk.be

Strategisch Europees partnerschap rond mentaal welzijn & jeugdwerk	JINT & partners	2021-2027	> Mentaal welzijn binnen het jeugdwerk JINT
Strategisch partnerschap: European Academy on Youth Work	JINT & partners	2019-2027	> European Academy on Youth Work (eayw.net)
Ambities binnen 6 prioritaire thema's ikv congres #Jeugdwerkwerkt	De Ambrassade met het jeugdwerk	2023-	#Jeugdwerkwerkt 2023 De Ambrassade
Mentaal welbevinden in de Jeugdvereniging	De Ambrassade & Pimento	2022-2023	Mentaal welbevinden in de jeugdvereniging: onderzoeksrapport - Pimento - Pimento
...			

WERKVELD

Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Traject stedelijke leiderschap	JES, ism Formaat, StampMedia, Chiro en BAM	doorlopend	Stedelijk Leiderschap - JES.be
Innoverende visies op de plek van jong engagement binnen een jeugdwerkorganisatie: er wordt niet alleen meer over vrijwilligers gesproken, maar wel over jongeren die zich engageren	Awel, KSA, Lejo, VDS, Stampmedia ...	doorlopend	
PLEK Gent	Ondersteund door Formaat		> https://www.plekgent.be/

3.6.2 TOELICHTING initiatieven rond innovatie en nieuwe uitdagingen

Digitaal Jeugdwerk

In 2021-2022 heeft De Ambrassade een traject **digitaal jeugdwerk** gestart, wordt er een **uitwisseling** met Finland georganiseerd.

ambrassade.be/nl/kalender/inspiratiedag-digitaal-jeugdwerk

ambrassade.be/nl/nieuws/oproep-meer-leren-over-digitaal-jeugdwerk-in-finland

www.iint.be/nieuws/digitaal-jeugdwerk-das-meer-dan-enkel-online-activiteiten-aanbieden

Er loop in 2021 een Vlaams **onderzoek rond digitaal jeugdwerk** (IMEC in opdracht van Departement CJM) en in 2022-2024 was er een Europees onderzoek (RAY DIGI) rond digitaal jeugdwerk (in opdracht van JINT).

vlaanderen.be/cjm/nl/nieuws/onderzoek-naar-digitaal-jeugdwerk-vlaanderen

www.iint.be/ondersteuning/digitalisering-jeugdwerk-en-non-formeel-leren-in-de-europese-jeugdprogrammas

Er is sinds 2021 een **strategische Europese samenwerking rond Digital Youth Work**, met een focus op e-inclusie, die ook ondersteuning naar jeugdwerkers biedt om aan digitaal jeugdwerk te doen (competentieopbouw).

www.iint.be/digitaal-jeugdwerk.

Digitaal jeugdwerk in Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan

In het JKP wil OD 5.1.1 mediawijsheid bevorderen. Actie 2 stelt “De Mediacoachopleiding wordt inhoudelijk aangepast met onder meer opname van relevante onderwerpen geschoeid op de thema’s van voorliggend actieplan. De toegang wordt uitgebreid naar een bredere doelgroep, waaronder de medewerkers en begeleiders van culturele organisaties die werken met kinderen en jongeren en jeugdwerkers ter ondersteuning van het digitaal jeugdwerk. Er wordt ingezet op goede en aangepaste communicatie.”

In het JKP wil OD 5.1.2 kinderen en jongeren in hun media-competenties versterken: Actie 2 stelt “We moedigen kinderen en jongeren aan als maker van ‘bottom-up’ geïnspireerde online vrijetijdsactiviteiten of digitaal jeugdwerk. Kinderen en jongeren nemen hierin steeds actiever een rol op. Dit draagt bij tot ontplooiing en ontwikkeling. Vlaamse en lokale organisaties worden aangemoedigd hun krachten te bundelen en gezamenlijke projecten tot stand te brengen. Ook digitale makerspaces en coding-initiatieven krijgen aandacht”

> jkp.vlaanderen

Duurzaamheid/klimaat

Transitienetwerk Pulse ondersteunt de verduurzaming van cultuur- en jeugdsector.

www.pulsenetwerk.be

Er is zijn periodieke netwerkmomenten over duurzaamheid voor de jeugdsector waar inspiratie gedeeld wordt, georganiseerd door De Ambrassade, Globelink en Pulse Transitienetwerk.

Omdat duurzaamheid een strategische prioriteit is in Europese Jeugdprogramma’s in 2021-2027, kunnen organisaties die rond dit thema willen werken projectsubsidies vragen via JINT.

Mentaal welzijn

In het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024 stelt OD 1.2.2 actie 3 “We bevorderen initiatieven en goede praktijken binnen het jeugdwerk rond veerkracht, weerbaarheid en mentaal welbevinden die het taboe over problemen, zoals stress, druk, levensvragen, identiteitsvraagstukken en dergelijke, doorbreken. We zetten in op kruisbestuivingen in en tussen sectoren. We bouwen verder op wetenschappelijke onderbouwde bevindingen over maatschappelijke druk bij jongeren, met het oog op het vertalen en toepasselijk maken van onderzoeksresultaten voor beleid en praktijk”

Sinds 2021 is JINT partner in een strategische Europese samenwerking rond mentale gezondheid & jeugdwerk.

www.iint.be/mentaal-welzijn-binnen-het-jeugdwerk

In de regio Antwerpen is er “Eerste Hulp bij Jeugdwerk”, dat is ondersteuning die het CAW biedt aan het jeugdwerk bij vragen rond welzijn.

www.caw.be/jac/hoe-wij-helpen/preventie/ehbj-eerste-hulp-bij-jeugdwerk/

De Ambrassade schreef samen met partners een [visietekst](#) over mentaal welzijn en bepaalde verschillende transitiepaden om ermee aan de slag te gaan. Eén daarvan: een kader mentaal welzijn voor het jeugdwerk uitwerken. Dat heeft verschillende doelstellingen: ontwikkelde het “Speelveld Mentale Welzijn”.

<https://www.ambrassade.be/themas/mentaal-welzijn/mentaal-welzijn-en-het-jeugdwerk/speelveld-mentaal-welzijn>

Innovatie en trends in jeugdwerk

De **projectsubsidies van de Europese Jeugdprogramma's** bieden ruimte aan experiment, vanuit specifieke invalshoeken. Bijvoorbeeld:

- > Participatieprojecten in Erasmus+Jeugd maken experiment mogelijk om in een bestaande werkingen nieuwe vormen van jongerenparticipatie te exploreren, ook digitaal.
- > (Kleinschalige) Jeugdpartnerschappen laten toe om nieuwe methodieken te ontwikkelen
- > Via Solidariteitsprojecten kunnen jongeren zelf een lokaal solidair project opzetten, ...
- > ...

www.jint.be/erasmus-jeugd & www.jint.be/european-solidarity-corps

JINT is ook partner in de **European Academy on Youth Work** die tweejaarlijks een Academy organiseert (meest recente editie in 2024). De EAYW heeft tot doel innovatie in jeugdwerk en jeugdwerkbeleid te ondersteunen, de ontwikkeling van kwaliteitsvol jeugdwerk te bevorderen en bij te dragen aan het creëren van een gemeenschappelijke basis voor jeugdwerk en jeugdwerkbeleid. JINT ondersteunt het evenement en Vlaamse jeugdwerker die er aan deelnemen. In de context van dit event wordt ook onderzoek opgezet over de toekomst(en) van jeugdwerk

www.jint.be/european-academy-youth-work

Nieuwe mogelijkheden voor jongerenparticipatie

Waddist (De Ambrassade) is een app waar jongeren van 12 tot en met 30 jaar elke dag delen wat ze denken, voelen en meemaken. Dagelijks worden er 3 of 4 vragen gesteld. Jongeren kunnen zelf ook vragen aanbrengen. Er worden ook vragen gesteld over het jeugdwerk.

sites.arteveldhogeschool.be/dejongeredenkt

Project ‘Aanstekers’ (Bataljong) biedt jongeren een platform om ideeën en dromen over hun gemeente te delen. Anstekers is een online tool die gebruikt kan worden door lokale jeugdraden en gemeentebesturen. Ook lokale jeugdwerkverenigingen kunnen hun ideeën via deze weg aanbrengen.

aanstekers.org

3.6.3 Aandachtspunten rond innovatie en nieuwe uitdagingen

Aandachtspunt 1

Hoe kunnen financiële middelen en ondersteuning innovatie faciliteren en stimuleren?

Innovatie vraagt om experiment. Kenmerkend aan experimenteren is dat men op voorhand de uitkomst er niet van kent. Net omwille van het ontbreken van enige zekerheid op uitkomsten wordt experiment vaak niet financieel ondersteunt of beloont.

Toegepast op de structurele subsidiëring via het Vlaams Jeugddecree: De subsidieovereenkomsten gebaseerd op de beleidsnota's vragen dat organisaties hun werking vastleggen in gedetailleerde doelen, indicatoren, acties, timing etc. voor de komende 5 jaar. Dit werkt belemmerend voor jeugdverenigingen om ad hoc in te spelen op veranderingen en innovatief te werken. Kijken we naar andere sectoren dan zien we bv. in de kunstsector een flexibeler systeem dat enerzijds een beleidsnota en anderzijds jaaractieplannen combineert op die manier is bijsturing ingebouwd en wordt er meer ruimte voor innovatie genomen. Een andere aanpak, die vaak aangehaald wordt binnen Vlaamse jeugdverenigingen is om in de beleidsnota een bepaald percentage budget te voorzien als 'witruimte' die aan innovatie werking en experiment kan besteed worden en waar niet afgerekend wordt op de resultaten, maar het proces.

De experimentele projecten bieden meer ruimte, maar vanuit een duurzaam innovatieperspectief is het onlogisch dat deze van korte duur zijn, wat net voor extra stress kan zorgen bij organisaties.

Aandachtspunt 2

Hoe kan innovatie in het jeugdwerk het best gestimuleerd worden, opdat jeugdwerk zich toekomstgericht kan ontwikkelen?

Tot op zekere hoogte is jeugdwerk per definitie innovatief, omdat werken met (steeds veranderende) generaties jongeren en hun evoluerende leefwerelden er vanzelf voor zorgen dat jeugdwerk 'in beweging' blijft. Dat maakt jeugdwerk per definitie een dynamische sector, waar voortdurend van onderuit nieuwe initiatieven, benaderingen, ... ontstaan.

Maar rond bepaalde maatschappelijke thema's zien we dat verandering toch eerder traag gaat: zo zien we dat intersectioneel denken een uitdaging blijft in het jeugdwerk (zie onderzoek Komaf) en dat aandacht voor digitalisering toch eerder beperkt blijft tot een niche in het jeugdwerk (zie onderzoek rond digitaal jeugdwerk in Vlaanderen).

Vanuit bepaalde beleidsprioriteiten of maatschappelijke thema's kan er een verwachting zijn dat jeugdwerk zich innoveert om sterker (en sneller?) in te spelen op maatschappelijke veranderingen en noden. Echter, er is consensus dat louter van bovenaf 'opgelegde' innovatie niet duurzaam is.

Wat zijn mogelijke vruchtbare pistes om tot innovatie te komen?

- > Bij nood aan innovatie rond een bepaald thema (bv. digitalisering) te onderzoeken welk expertise er al is, welk breder draagvlak er is, en samen met zowel 'experten' als het bredere werkveld uit te zoeken hoe inhoudelijk kan gewerkt worden rond dat thema.
- > Een andere mogelijke aanpak is om niet vanuit een innovatienood te vertrekken, maar eerder om eerst terug te grijpen naar wat goed werk: welke bestaande expertise kan verder versterkt worden, en hoe kan die inspelen op nieuwe noden?
- > Als er oproepen zijn vanuit de overheid of andere subsidie-instanties tot innovatieve projecten, is het cruciaal dat deze breder verspreid worden dan het erkende jeugdwerk.
- > Als we echt willen vernieuwen, moeten we net zoeken naar wat ons uitdaagt, want radicaal anders werkt, wat onze logica overstijgt en het anders doet. Niet-erkende, grassroots vormen van jongerenverenigingen en -initiatieven kunnen daar inspiratie bieden aan het erkende jeugdwerk.
- > Willen we toch van *binnenuit* vertrekken en de waakvlam in eigen sector aanwakkeren, dan kunnen we ons laten inspireren door Socius. Binnen het volwassenenwerk gaat men meer toe naar de laboratoriumrol, en spreekt men van het 'uitdagen van maatschappelijke spelregels door het opzetten van een labo'.

3.7 Beleidskaders

*“Het leven van jongeren wordt beïnvloed door een veelheid aan beleidslijnen op verschillende niveaus, van lokaal tot Europees. Uit de praktijk blijkt dat beslissingen in andere beleidsdomeinen vaak geen rekening houden met de gevolgen voor jongeren. De jeugdsector dringt al lang aan op een horizontale aanpak van het jeugdbeleid. Dit geldt ook voor jeugdwerk. **Het jeugdwerk moet integraal deel uitmaken van het jeugdbeleid.** De vereisten en maatregelen in het jeugdwerk moeten systematisch in het jeugdbeleid geïntegreerd worden, zowel verticaal als horizontaal.” (p.16-17*

*“(…) Dit beleid moet op alle niveaus uitgevoerd worden en gebaseerd zijn op co-creatie met de jeugdwerkgemeenschap, met inbegrip van de jongeren. **Jongeren hebben immers het recht om te participeren.** Zij zijn immers de belangrijkste stakeholders en moeten dus betrokken worden al die processen en structuren.”.*

Kernwoorden: jeugdwerkbeleid, geïntegreerd jeugdbeleid, participatie en co-creatie door jongeren en jeugdwerkers in beleid

3.7.1 INITIATIEVEN rond beleidskaders

BELEID			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Vernieuwd Jeugddecreeet 2023 Zie ook thema (1) Jeugdwerkaanbod	Departement CJM	2023-2024	
Reflectiegroep Jeugd- en kinderrechtenbeleid Reflectiegroep Europees en Internationaal Kinderrechten- en Jeugdbeleid Reflectiegroep (boven)lokaal jeugdwerk	Departement CJM	Doorlopend	> vlaanderen.be/cjm/nl/reflectiegroep-jeugd-en-kinderrechtenbeleid > Reflectiegroepen De Ambrassade
Formele verankering van een gecoördineerd vrijwilligersbeleid	Vlaamse Regering	2023	> Gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid Departement Cultuur, Jeugd & Media
Vroeg en Nabij Kaderdecreeet: geïntegreerde, gestroomlijnde aanpak rond vroege hulpverlening	Departement Zorg, VAPH, Vlaams Agentschap Opgroeien, ism beleidsdomeinen Jeugd en Onderwijs	2024	> Over Vroeg en nabij Vroeg en nabij
Logiesdecreeet, in het bijzonder de bepalingen over jeugdlokalen; -terreinen en verblijven	Toerisme Vlaanderen		> Logiesdecreeet De Ambrassade > Het Vlaamse Logiesdecreeet Toerisme Vlaanderen
Decreet Buitenschoolse Opvang en activiteiten (BOA)	Vlaams Agentschap Oproepen, lokale besturen & lokale spelers uit Onderwijs, Welzijn, Cultuur, Jeugd en Sport.	Sinds 2021, vanaf 2026 start uitvoer lokaal BOA-beleid	Wat zijn de doelstellingen en ambities van BOA? Opgroeien > BOA-decreet: Vlaamse Codex > Zoeken > Document

BOVENBOUW

Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Vertegenwoordiging in het jeugdwerk	De Ambrassade	Doorlopend	> ambrassade.be/nl/kennis/artikel/vertegenwoordiging-in-het-jeugdwerk
Beleidswerkgroepen: Jeugddecreeet, jeugdinfrastuctuur, (kader)Vorming, Jeugdtoerisme, Welzijn en integriteit, Regulitis, Jong engagement, Inclusie & gelijke kansen, ...	De Ambrassade	Doorlopend	> ambrassade.be/nl/werkgroepen > Beleidswerkgroepen maken plannen en leggen linken De Ambrassade > Overzicht van onze beleidswerkgroepen De Ambrassade
Vlaamse Jeugdraad (adviesraad) + EU vertegenwoordiging	Vlaamse Jeugdraad	Doorlopend	> www.vlaamsejeugdraad.be
Ondersteuning aan lokale jeugdleden	Bataljong	2021-2025	> bataljong.be/werf-3-de-rol-die-bataljong-kan-opnemen-voor-jeugdleden > https://bataljong.be/project-aanstekers
Jeugdmonitor: bevragingstool om lokaal jeugdbeleid te ondersteunen	DJCM, Agentschap Binnenlands Bestuur & Bataljong	Update in 2024	> Jeugdmonitor Bataljong
Visietekst regierol vrijetijdsaanbod voor lokale besturen	Bataljong	2021	> visietekst-vrijetijd-v6.pdf (bataljong.be)
Strategisch Partnerschap Democracy Reloading: ondersteuning voor lokale participatie jongeren	JINT, Bataljong en partners	Sinds 2021	> www.democracy-reloading.eu

WERKVELD

Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Deelname van jeugdwerk aan lokale jeugdleden			> bataljong.be/tweemeting-lokaal-jeugdbeleid
Netwerk Jeugdvriendelijkheid	Netwerk van jeugdorganisaties, bovenbouw, lokale besturen en hogescholen. (Voorzitter: Bataljong)	Sinds 2018	Kindvriendelijke steden en gemeenten Bataljong
Goe Gespeeld	Netwerk van jeugdorganisaties, Vlaamse en lokale overheidsinstanties, gezondheidsbevorderaars. (Voorzitter: VDS)	Sinds 2008	Goe Gespeeld! GoeGespeeld

3.7.2 TOELICHTING bij beleidskaders

Vlaams Jeugddecree:

Sinds 1 januari 2024 is er een vernieuwd Jeugddecree van kracht, dat op 23 november 2023 bekrachtigd werd. Zie ook de toelichting bij thema (1) Jeugdwerkaanbod.

Dit Decree omvat naast erkennings- en subsidiëeringsvoorwaarden voor jeugdwerkaanbieders en intermediaire organisaties ook een aantal bredere jeugdbeleidsinstrumenten, waaronder:

- Het Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan (JKP)
- Kind- en jongereneffectrapport (JOKER)
- Aanspreekpunten Jeugd- en Kinderrechtenbeleid
- Staat van de Jeugd (JOP-monitor)

Regelgeving rond vrijwilligerswerk

Er is een actualisatie van het gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid binnen de huidige legislatuur, en het Departement CJM richtte een klankbordgroep op om daarin input te geven.

> vlaanderen.be/cjm/nl/vrijwilligersbeleid/ge-co-or-di-neerd-vlaams-vrij-wil-li-gers-be-leid

In het JKP stelt OD 3.1, Actie 4 “We brengen samen met de sector de bestaande drempels en regulitis in kaart bij het jeugdwerk en ander vrijwillig engagement van kinderen en jongeren, van lokaal tot internationaal niveau. We creëren werkzame oplossingsstrategieën om deze drempels en regulitis op een gecoördineerde manier aan te pakken”. (Verantwoordelijke minister: Minister van Brussel, Jeugd en Media, timing: 2021)

Vlaamse & lokale Jeugdraad

De **Vlaamse jeugdraad** bestaat uit 8 jeugdwerkers en 8 individuele jongeren. Vlaamse jeugdraad is zowel het adviesorgaan voor de Vlaamse regering over alles wat kinderen en jongeren aanbelangt (jeugdbeleid), maar ook voor hun organisaties (jeugdwerkbeleid). De commissie jeugdwerk, door De Ambassade georganiseerd werkt samen met de Vlaamse Jeugdraad en kan beschouwd worden als een werkgroep ervan. Standpunten over jeugdwerkbeleid van de Vlaamse Jeugdraad worden vaak voorbereid op deze commissie jeugdwerk.

> www.vlaamsejeugdraad.be

In **lokale jeugdraden** is de samenstelling overal anders. Er bestaat echter wel een sterke **traditie van jeugdwerk-vrijwilligers die een vertegenwoordiging opnemen** in lokale jeugdraden. Lokale jeugdraden hebben als taak het college van burgemeester en schepenen te adviseren over alle aangelegenheden die betrekking hebben op het jeugdbeleid. Daarnaast kunnen ze zelf ook vormen van inspraak en participatie organiseren voor jongeren, volgen ze het beleid op en worden ze betrokken bij de opmaak, uitvoering en evaluatie van het meerjarenplan van de gemeente. Vaak worden er ook verschillende vormen van activiteiten georganiseerd door een lokale jeugdraad, verspreiden ze informatie of bouwen een netwerk uit.

Bataljong ondersteunt lokale jeugdraden

> bataljong.be/boost-ie-kennis/jeugdraadondersteuning/taken/de-taken-van-de-jeugdraad

Er is geen formele link tussen de Vlaamse jeugdraad en lokale jeugdraden.

Lokale participatie van jongeren

Bataljong ondersteunt lokale jeugdraden, via vormingen, uitwisselingen, een helpdesk en extra projecten (bv. Aanstekers, Debate). Er is een **sterke traditie van vertegenwoordiging van jeugdwerk in lokale jeugdraden**.

> bataljong.be

Democracy Reloading is een Europese strategische samenwerking die als doel heeft om de participatie van jongeren in lokaal jeugdbeleid te versterken door lokale besturen te ondersteunen (JINT & Bataljong). Het bestaat o.a. uit een toolkit met competentiemodel voor lokale jeugdamttenaren, en nationale en internationale vormingstrajecten voor jeugdamttenaren.

> www.democracy-reloading.eu

Jeugdwerk als partner in (jeugd)beleid

Zowel op sectorniveau als door jeugdwerkorganisaties wordt er op vele plaatsen een vertegenwoordigingsrol opgenomen. Op deze manier zit jeugdwerk in verschillende overlegstructuren m.b.t. jeugdbeleid of andere beleidsdomeinen.

> ambrassade.be/nl/kennis/artikel/vertegenwoordiging-in-het-jeugdwerk

Logiesdecreet

Het logiesdecreet is een decreet dat onder het beleidsdomein Toerisme en de bijhorende minister valt en wordt uitgevoerd door Toerisme Vlaanderen.

Het decreet is van cruciaal belang voor het jeugdtoerisme om verschillende redenen:

- het kent enkele belangrijke uitzonderingen toe:
 - uitzondering voor verhuur van jeugdlokalen indien minder dan 60 kalenderdagen per jaar;
 - uitzondering voor verhuur van terreinen voor (jeugd)verenigingen indien minder dan 75 kalenderdagen per jaar.
- het erkent jeugdverblijven en zorgt voor de comfortclassificatie;
- het erkent hostels;
- het subsidieert jeugdverblijven en hostels met betrekking tot werken aan de infrastructuur.

> [Logiesdecreet | De Ambrassade](#)

3.7.3 Aandachtspunten bij beleidskaders

Aandachtspunt 1

Heeft de jeugdadministratie voldoende draagkracht om een betrokken partner te zijn?

Het nieuwe Jeugddecreet (2024) heeft heel wat potentieel om het jeugd- en kinderrechtenbeleid te versterken. Zonder sterke administratie, en in het bijzonder een krachtig team Jeugd binnen het departement Cultuur, Jeugd en Media, kan dit potentieel niet ten volle gerealiseerd worden. De werklast zal naar verwachting toenemen, niet afnemen, ondermeer door visitaties en een stijgend aantal erkende organisaties.

Ook in het verleden drukte de VJR al meerdere keren haar bezorgdheid hierover uit, zowel richting het departement zelf als richting de bevoegde minister van Jeugd en de Vlaamse Regering. Zie hier het advies van de VJR hierover: [Advies Jeugddecreet uitvoeringsbesluit | Vlaamse Jeugdraad](#).

Het team Jeugd onderging intussen wel een vernieuwing qua structuur en teamleden, waardoor de draagkracht versterkt is. De vraag stelt zich daardoor eerder hoe dit vernieuwde Team Jeugd nog verder kan doorontwikkelen naar een betrokken partner, met een heldere visie voor het hele jeugdwerk(beleid).

Aandachtspunt 2

Zijn de bestaande beleidskaders toereikend om de uitdagingen voor de toekomst tegemoet te treden?

Aandachtspunt 3

Hoe kan regellast verminderd worden, en een wildgroei aan regelgeving vermeden worden?

In Vlaanderen lopen we voorop in erkenning, in kaders bieden voor en in regulering van jeugdwerkinspanningen, maar tegelijk is er een wildgroei aan regelgeving die niet op elkaar is afgestemd. Het is dus een tweesnijdend zwaard: de erkenning en ondersteuning die beleidskaders bieden, remmen ook innovatie af en zorgen voor regellast. En dat geldt op lokaal, Vlaams, federaal en Europees niveau. Regeringen beloven doorgaans een vermindering aan regelgeving, maar in de praktijk gebeurt het omgekeerde.

Enkele voorbeelden:

- > de vzw-wetgeving die veel meer regellast met zich meebrengt
- > UBO registers die overbodig zijn want in het KBO perfect terug te vinden
- > allerlei extra vergunningen en procedures
- > binnenkort ook de verplichting om uittreksel strafregister van alle vrijwilligers op te vragen en in te dienen
- > ...

Deze evoluties hebben nefaste invloed op veel aspecten van jeugdwerk:

- > Een negatief effect op het engagement en de motivatie van jongeren
- > Een groeiende noodzaak om een administratieve professional in dienst te hebben om in orde te *kunnen* zijn met alles
- > het ontmoedigen van innovatie en nieuwe initiatieven, omdat het te complex is om iets op te starten als leek binnen het jeugdwerk(beleid)
- > ...

Op het terrein zien we hoe lokale ambtenaren hun eigen regelgeving en die van hogere niveaus bewust omzeilen om toch dingen mogelijk te maken. Het is zorgwekkend dat enkel door zo'n 'gedoogbeleid' voldoende ruimte is voor lokale initiatieven.

> <https://www.ambrassade.be/themas/regulitis>

> <https://regulitis.be/>

3.8 Een strategisch kader voor jeugdwerkontwikkeling

*“[...] de Europese Jeugdwerkagenda kreeg de wind in de rug door het tweeledige **engagement voor jeugdwerk van zowel de Europese Unie als de Raad van Europa** in de afgelopen jaren. Een van de boodschappen van de Conventie was dat de jeugdwerkgemeenschap niet langer moet vragen wat de Europese instellingen voor het jeugdwerk doen, maar wel wat de jeugdwerkgemeenschap zelf kan of moet doen. Hiervoor moeten de instellingen natuurlijk ook hun rol vervullen, minder als overkoepelende drijfkracht achter de Europese Jeugdwerkagenda, maar eerder als een **ankerpunt**.” (p.18)*

Kernwoorden: afstemming visies Europese instellingen, betrokkenheid hele Europese jeugdwerkgemeenschap, ondersteuning van nationale jeugdwerkontwikkelingsprocessen, ...

3.8.1 INITIATIEVEN rond het strategisch kader

BELEID			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Voorzitterschap Raad EU in 2024 resulterend in - raadsconclusie ‘inclusieve samenleving voor jongeren’ - raadsconclusie ‘Europa en internationale beleidsagenda’s inzake kinderen, jeugdzaken en de rechten van het kind’ - raadsresolutie ‘jeugdwerk in een empowerend Europa’	Departement CJM, JINT en tegenhangers van de andere taalgemeenschappen	2024	> Het voorzitterschap Jeugd Departement Cultuur, Jeugd & Media > Het Belgische EU-Voorzitterschap JINT > Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over inclusieve samenlevingen voor jongeren > Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over Europese en internationale beleidsagenda’s inzake kinderen, jeugdzaken en de rechten van het kind. > Resolutie van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over jeugdwerkbeleid in een empowerend Europa

BOVENBOUW			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Deelnametraject en stuurgroep EYWC 2025	Departement Cultuur, Jeugd en Media, JINT en De Ambassade	2024-2025	> ambassade.be/nl/kennis/artikel/3e-europese-jeugdwerk-conventie > www.jint.be/europese-jeugdwerkagenda > www.jint.be/nieuws/de-derde-europese-jeugdwerkconventie-drie-vragen
Europees Strategisch Partnerschap ‘Growing Youth Work’ rond de Europese Jeugdwerkagenda	JINT & De Ambassade	2021-2027	> https://www.bonn-process.net/about/snac/ > Europese Jeugdwerkagenda JINT

Deelname aan vervolgvactiteiten in het kader van de uitvoering van de EYWA, zoals: de Scan jeugdwerkontwikkeling	JINT - DA - DCJM & sector	2021-...	> Deze scan/nota
EU Jongerenvertegenwoordigers Ondersteuning jongeren in Europese beleidswerk (vb. kandidaturen Europese Jongerenvertegenwoordigers voorbereiden, vertegenwoordigingswerk European Youth Forum, opleiding leden Vlaamse Jeugdraad opleiden, ...)	Vlaamse Jeugdraad	2024	

WERKVELD			
Wat?	Actor?	Timing?	Bron
Lidmaatschap van Vlaamse organisaties aan Europese/interantionale strategische netwerken: > European Confederation of Youth Clubs (Formaat, sinds 1976) > International Play Association (VDS) ...	Verschillende Vlaamse verenigingen	...	www.ecyc.org www.speelplein.net/Internationaal ...

3.8.2 TOELICHTING bij initiatieven rond het strategisch kader

Belgisch voorzitterschap van de Europese Raad (voorjaar 2024)

De Vlaamse jeugdprioriteiten tijdens het Belgisch voorzitterschap waren jongeren betrekken, empoweren en verbinden. Het EU-voorzitterschap Jeugd focuste op de volgende onderwerpen:

1. Sociale inclusie van jongeren bevorderen en de Europese jeugd doelstelling inclusieve samenlevingen uitvoeren.
2. Het jeugdwerk binnen Europa verder helpen ontwikkelen met een focus op lokaal jeugdwerk en democratie.
3. De Europese en internationale beleidsagenda's evalueren inzake kinderen, jongeren en kinderrechten.

De EU-ministers die bevoegd zijn voor Jeugd kwamen samen tijdens de Raad Jeugdzaken. Naast het voortzetten van de lopende Europese dossiers, legde België als voorzitter twee raadsconclusies en één raadsresolutie op eigen initiatief voor, rond de 3 bovenstaande thema's. Deze werden goedgekeurd door alle 27 ministers van Jeugd.

- > [Het voorzitterschap Jeugd | Departement Cultuur, Jeugd & Media](#)
- > [Het Belgische EU-Voorzitterschap | JINT](#)
- > [Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over inclusieve samenlevingen voor jongeren](#)
- > [Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over Europese en internationale beleidsagenda's inzake kinderen, jeugdzaken en de rechten van het kind.](#)
- > [Resolutie van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over jeugdwerkbeleid in een empowerend Europa](#)

Nationale opvolging van de Europese Jeugdwerkagenda in Vlaanderen en vice versa

In Vlaanderen hebben we bestaande structuren om jeugdwerk te ondersteunen en te ontwikkelen. We kiezen er daarom voor om geen "nationale werkgroep" voor de Europese Jeugdwerkagenda of andere nieuwe structuren te installeren, maar gebruik te maken van de bestaande om de uitvoering van de Europese Jeugdwerkagenda en de bijdrage aan het Bonnproces een plaats te geven. Zo wordt het traject rond #Jeugdwerkwerkt ingebed hierin. Dit wordt in hoofdzaak aangestuurd van het de bovenbouw (De Ambassade en JINT).

Vertegenwoordigingswerk

Belang van vertegenwoordigingswerk ook benadrukken

Strategische kaders moeten ontwikkeld worden met alle types en groottes van jeugdwerkorganisaties. Dat vraagt dus ook dat zij kunnen deelnemen aan die denkoefeningen.

Scan Jeugdwerkontwikkeling

Deze scan vormt het vertrekpunt voor een inventarisatie van huidige en geplande acties. Op deze manier brengen we jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen in kaart en kunnen we aanzetten tot nieuwe acties, beleid of strategie die bijdragen aan de jeugdwerkontwikkeling.

Deze scan doorloopt een traject waarin JINT & De Ambassade het initiatief neemt, maar verschillende actoren worden hierbij betrokken. Het traject wordt opgevolgd door de reflectiegroep Europees en internationaal jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Deelname aan Europese strategische partnerschappen en werkgroepen

JINT neemt deel aan verschillende strategische Europese partnerschappen rond jeugdwerk, waaronder 1 gericht op de uitvoering van de Europese Jeugdwerkagenda. Deze samenwerkingen biedt kansen om vanuit Vlaanderen samen te werken en zich te laten inspireren door jeugdwerkontwikkeling in andere landen.

3.8.3 Aandachtpunten bij initiatieven rond het strategisch kader

Aandachtspunt 1

Hoe kunnen we Vlaams jeugdwerk sterker verbinden met Europese ontwikkelingen?

De Europese jeugdwerkagenda is in de geschiedenis van het Europese jeugdwerk een mijlpaal. Met deze agenda wordt voor de eerste keer politiek bekrachtigd dat ook vanuit het beleid jeugdwerk moet ondersteund worden. Of zoals Howard Williamson stelde op het congres: “**We got the wind in our back**”.

Echter; Europese jeugdwerk, hoewel fysiek soms dichtbij dankzij onze centrale ligging, toch vaak veraf. Willen we vanuit Vlaanderen jeugdwerk in Europa verder ontwikkelen en op ons beurt onszelf verder te doen ontwikkelen, dan moeten we hier ook de nodige capaciteit voor opbouwen. Gezien de grote in- en uitstroom van professionele jeugdwerkers of beleidsmedewerkers is het moeilijk om voldoende continuïteit te behouden. Voor velen zijn de Europese beleidsstructuren dan vaak ook ongekend. Om zinvol aan beleidsparticipatie te doen, moet er ook voldoende ruimte en tijd zijn voor het jeugdwerk in Vlaanderen om kennis op te doen, te borgen, te delen.

Hoe zorgen we dat zoveel mogelijk jeugdwerkers in Vlaanderen mee zijn in Europese ontwikkelingen, en daarin actief betrokken kunnen worden?

In 2025 werden verschillende initiatieven genomen om hieraan tegemoet te komen:

- Opstart van de [Werkgroep Jeugdwerk in Europa](#), een nieuwe klankbord- en overlegstructuur om de link tussen Europese ontwikkelingen te versterken, vertrekkende vanuit bestaande Europese strategische partnerschappen
- In het najaar van 2025 komt er een doorstart van de Reflectiegroep Europees en Internationaal Jeugd- en Kinderrechtenbeleid, het adviesorgaan van DCJM.

Dank aan

Iedereen die bijdroeg aan de totstandkoming van de SCAN Jeugdwerkontwikkeling in Vlaanderen, waaronder:

- > de leden van de Reflectiegroep Europees en Internationaal (2022)
- > Leden van de Werkgroep Jeugdwerk in Europa (2025)
- > Leden van de Vlaamse Delegatie van de Europese Jeugdwerkconventie
- > Collega's van JINT en De Ambrassade
- > Kerngroep van de Commissie Jeugdwerk
- > En alle anderen die input, correcties en reflecties aanleveren.

Opmerkingen?

Dit is een levend document, over een dynamische sector. Zie je fouten of heb je aanvullingen?

- > Schrijf lisa.franken@ambrassade.be of rilke.mahieu@jint.be aan, en zij nemen deze mee in de volgende update.

Extra leesvoer: bronnen rond jeugd(werk)beleid in Vlaanderen

Deze bronnen zijn een goede start om een beter beeld te krijgen van jeugd- en jeugdwerkbeleid in Vlaanderen:

Departement Cultuur, Jeugd & Media | Jeugd
www.vlaanderen.be/cim/nl/jeugd

Basiswerk Jeugdwerk | De Ambrassade
www.ambrassade.be/themas/basiswerk-jeugdwerk

Youth Wiki | European Commission | Countries
national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/belgium-flemish-community/10-youth-work-0

De kracht, niet de klacht. Visies op jeugd, jeugdbeleid en jeugdwerk.
 Boek door Guy Redig (2020).
maklu.be/MakluEnGarant/BookDetails.aspx?id=9789044137736